

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 07347

ROYTER TOY

Pessie Pomerantz-Honigbaum

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

געצייכנט אין אויסגעשטעלט פון טארעם געלער

21

געזעצט און געדרוקט אין דער גלאבוס
דרוקעריי, שיקאגע
אין דעם יאר ניינצן ניין און דרויסיק

COPYRIGHT, 1939, BY
BESSIE HERSHFIELD POMERANTZ

"RED DEW", L. M. STEIN, PUBLISHER
CHICAGO, NINETEEN THIRTY NINE
PRINTED IN U. S. A.

אין ליכטיקן אַנדענק
פון מיינע עלטערן —
הערש הערשפעלד
חיה צימרינג-הערשפעלד

זעגלען מיינע, ווייסע

לידער מיינע, לידער,
זעגלען מיינע, ווייסע,
איבער שוואַרצע טיפן,
איבער ים־געפאָרן,
טוט איר זיך
היינט שיפן.

— איבער אייך אין הימל —
פייערדיקע וואונדן,
אַרום אייך די ברעגן
ערד, מיט בלוט געצונדן,
טוט איר זיך היינט שיפן
איבער ים־געפאָרן,
איבער שוואַרצע טיפן.

לידער מיינע, לידער —
זעגלשיפן וויסע,
פאַר וועמען איר זענט בליצן,
און פאַר וועמען טוי,
פאַר מיר — צער און אויפברויז
פון בלוטנדיקע טיפן,
ליוונטענע וויסקייט,
שנייד די שוואַרצע טיפן!

לידער מיינע, לידער,
זעגלען מיינע, וויסע,
איבער אייערע העלדזער —
ווינט־חלפים פיפן,
איבער אייער וויסקייט —
דויטע טראַפנס טריפן,
שניידט די שוואַרצע טיפן,
מיינע זעגלשיפן!

נאכט פארציט א שניין

רויטער טוי

קינדער מיינע, בלעטער גרינע אינם ווינט,
סאמעט-צארט, און פרילינגדיק צעגרינט,
עס שניידט דער היינט מיט מעסערדיקן ווינט —
רויטער טוי פון וועלטס פרימארגן רינט.

נאָר ניט ציטערן און טריקענען פון קעלט,
קינדער מיינע ליכטיק אויפגעהעלט,
זיך ניט אַפרייסן פון שטאַמען אייגענע,
און ניט וויינען אָף פאַרשטויבטע וועגן, זוי פאַרפּלויגענע.

קינדער מיינע, אינם חלפדיקן ווינט,
רויטער טוי פון וועלטס פרימארגן רינט,
זיך ניט לאָזן אויסוואַרצלען פון מעסערדיקן ווינט,
שטאַרקער וואַקסן, ליכטיקער צעגרינט!

ניט אָף לאַנג וועט דויערן מעסערדיקער היינט,
ניט אָף לאַנג וועט לוייערן בלוטדורשטיקער פיינט,
שטאַרקער קלאַמערט זיך אין דורותדיקן שטאַם,
מאָרגן וועט אַ גלי טאָן זון מיט נייעם פּלאַם.

מאָרגן וועט אַ גלי טאָן זון מיט נייעם פּלאַם,
וועט פּאַנאַנדערפליען ברייט פאַרצווייגטער שטאַם,
זון וועט פּלאַמענדיק אַ לויכט טאָן איבער וועלט,
קינדער מיינע, ניט פאַרצווייפלען, און ניט גליווערן פון קעלט.

פֿיין פֿון פֿאַרשמיסענע ברידער

נאַכט אָף מיין פענצטער — אַ טונקעלע קאַלב,
יונג לבנה — פֿאַרבלוטיקטע הערנער.

ליג איך וואָך מיט פֿאַרשאַרפטן געהער

און איך הער :

גרילן זעגן,

זעגן איינטאָניק,

קאַנען ניט איבערזעגן דעם פֿיין אין מיר,

פֿיין פֿון פֿאַרשמיסענע ברידער.

נאַכט פֿון געבורט,

נאַכט פֿון בליאונג,

נאַכט פֿון שטערן־פֿאַרווי,

ניט קיין פֿרייד פֿון פֿרילינג —

עקל פֿון שנאה,

עקל פֿון בלוט.

ליג איך וואָך, איבערפֿילט מיט צער

אין אַ נאַכט פֿון בלוטיק גור ;

אַלץ בליט מיט בלוט —

דאָס גראָז, דער בוים און די נאַכט.

אַזוי פֿיל פֿיין גאַלאַפֿירט דורך מיין בלוט !

ליג איך וואָך מיט פֿאַרשאַרפטן געהער

און איך הער :

גרילן זעגן,

זעגן איינטאָניק —

קאַנען ניט איבערזעגן דעם פֿיין אין מיר,

פֿיין פֿון פֿאַרשמיסענע ברידער.

רויט גליט די ערד

איבער שטאַט, איבער דאַרף,
קרייזן שטאַלענע פייגל —
שוואַרצע צלמים.

פייערדיקן מבול שפרייטן זיי,
רויטן געלעכטער טראַגן זיי,
רויט גליט די ערד.

איבער שטאַט, איבער דאַרף,
איבער רויטער ערד
פייקלט ווילד-בלוט,
שמחה פון טויט,
שמחה פון רויב,
ערד פאַרבליט
מיט פייערדיקן שטויב.

וואַרגט זיך וועלט
מיט רויך און פלאַם;
איבער ערד
רינט גרינער סם,
איבער ערד
רינט רויטער טוי,
נאַכט בליט רויט
און טאַג בליט גרוי.

ערד צעפערטלט,
היים צעלעכערט,
מענטש פאַרבליט
אין רויטן טוי.

איך און דאס גראז

נאכט — א ברייטהיפטנדיקע נעגעריין, מיט צעשראָקענע אויגן,
האַט אַ טרויערדיקן ניגון אין מיר פאַרצויגן.

אַף מיין פענצטער לבנה — אַ געל, גאַלדענער אַרבוז,
וויינען שטיל אין דער נאַכט אַריין איך און דאָס גראָז.

באַ מיין פענצטער דער בוים אין יוניקער גרינקייט,
רעדט צו מיר רייד אין שטומער פאַרשעמטקייט:

„הענגט אויף מיינע צווייגן פֿיין פון פאַרטריבענע,
גרויל פון טאָג, שרעק פון פאַרבליבענע“.

נידערט דאָס גראָז באַ מיין פענצטער נאָך נידעריקער,
ווערט נאַכט מיט צעשראָקענע אויגן נאָך ציטערדיקער,

ווערט בוים באַ מיין פענצטער נאָך מער פאַרשעמטער,
און האַרץ אין מיר קלעמענדיקס נאָך מער פאַרקלעמטער.

אַף מיין פענצטער לבנה — אַ געל-גאַלדענער אַרבוז,
וויינען שטיל אין דער נאַכט אַריין איך און דאָס גראָז.

בלוטיקט זון אף שפיץ פון שפיז

ל. מ. שטיינען

וועלט האט אריינגעשלידערט א שפיז
אין האלדז — דער זון, צעלויכטענער,
ברענט דער גרויער האַרזאָנט
מיט בלוט פון זון צעשאַכטענער.

בלוטיקט זון אף שפיץ פון שפיז
אין גרויליקע פאַרנאַכטן,
בויט מען תליות, האַקט מען קעפּ
אַזש אין ניינצן דרייסיק אַכטן.

ווי היישעריקן פאַלן אָן
אף גאַלדענע, רייפע זאַנגען
אין בלוטדורשטיקן פרעס, איין פאַלק
דאָס צווייטע האַלט געפאַנגען.

פון ליפּן אומריינע — רציחה,
ווי אַ שלאַנג אַ גיפטיקע
שיפעט סם אַף אונדזערע וועגן,
אונדזערע וועגן ליכטיקע.

נייעסן — שוואַרצע פּלעדערמיזן,
וואַרגנדיקע פאַרנאַכטן,
בלוטיקט זון אָף ביקס פון וועלט
אין גינצן הרייסיק אַכטן.

מיט ליכט — מיט מענטשלעך אייביקער,
מיר עקשנותדיקע, גלויביקע,
מיר וואַרענען וועלט דער בלוטיקער,
מיר וואַרענען וועלט דער שטויביקער,
מיט ליכט מיט מענטשלעך — אייביקער.

בלינדע שנאה

האָבן זיך היינט אויפגעקליבן אַזויפיל „פאַרוואַסן“ —
ניט געצוימטע פּערדלעך מיט פאַרבלוטיקטע קלאַען,
מיט מאַנענדיקן ברען אין מיר לאַזן מיך ניט רוען,
גאַלאַפּירן דורך מיין בלוט און צעשטויבן מיינע שעהן.

האַב איך געשיקט דעם „פאַרוואַס“ און „פאַרווען“
באַ דער נאַכט אַ פּרעג טאָן פאַר וואַס און פאַר ווען.
האַט נאַכט געענטפּערט מיט נאַכטיקן קלעם:
„ניט איך בין שולדיק פאַר וואַס און פאַר ווען“.

האַב איך געשיקט דעם „פאַרוואַס“ און „פאַרווען“
באַ דער זון אַ פּרעג טאָן פאַר וואַס און פאַר ווען.
האַט זון געענטפּערט מיט זוניקן ברען:
„ניט איך בין שולדיק פאַר וואַס און פאַר ווען“.

האַב איך געשיקט דעם „פאַרוואַס“ און „פאַרווען“
באַם ווינט אַ פּרעג טאָן פאַר וואַס און פאַר ווען;
האַט ווינט געענטפּערט מיט ווינטיק געשריי:
„ניט איך בין שולדיק פאַר צער און פאַר וויי“.

האַבן געוואַנדערט „פאַרוואַס“ און „פאַרווען“
פון נאַכט צו דער זון און פון זון צו דער ערד;
ביז זיי האָבן געטראָפּן אין האַרץ פון דער וועלט
אַ בלוטיק פאַרבלוטיקטע שווערד.

האַט די שווערד געענטפערט מיט מענטשלעכע רייד :
„ניט איך בין שולדיק פאַר צער און פאַר לייד,
ניט איך בין שולדיק פאַר מאַרד און גרויל“.
אַזוי האָט געענטפערט די בלוטיקע שווערד,
פון דער וועלט דאָס פאַרבלוטיקטע מויל.

„ס'איז די בלינדע שנאה פון קין צו הבלן,
די שלאַנג וואָס פּוּיזעט און סמט אונדזער ערד,
וואָס גריזשעט דאָס לויטערע האַרץ פון דער וועלט“,
אַזוי האָט געענטפערט די בלוטיקע שווערד,
די בלוטיק, פאַרבלוטיקטע שווערד.

מיר הארטנאָקיקע

פון ווייט און נאָענט
חיהשער געוואָי,
פון אייפערזוכט אָף אונדז —
האַרטנאָקיקע.

פון ווייט און נאָענט
שטשירען חיות-ציין,
פון אייפערזוכט אָף אונדז —
הייס-בלוטיקע.

פון ווייט און נאָענט
פאָכען בלאַנקע שווערדן,
פון אייפערזוכט אָף אונדז —
וועלט-פירנדיקע.

דער וועלט, דער חיהשער,
מיט ליכט מיר וואַרענען,
מיט זון, צעלויכטענער —
מיר, קעמפער יידישע.

טעג אונדזערע טרויערן . .

טעג אונדזערע טרויערן אָף געפאלענע אין שלאַכטן,
טעג אונדזערע וואָרגן זיך מיט בלוטיקע פאַרנאַכטן.

טעג אונדזערע — טאַרנאָדעס איבער רייפע פעלדער,
גרייט מען צו עקידה יונגע מענער-וועלדער.

גרייט מען צו עקידה יונגע מענער-וועלדער,
איבער שטעט און דערפער, איבער ימען, לענדער.

טראַגט זיך ווי אַ וויכער אַנזאַג פון מלחמה,
ברויזט אין יונגע הערצער די קלאַפער-שלאַנג — נקמה.

נאכט פארציט א שליף

א.

זענען אָנגעפּלויגן מערצאָווע ווינטן,
געפּראַכט מיט זיך געוויין פון היימלאָזע קינדער;
אָף מיינע פענצטער קלאפן הונגעריקע קינדער,
וויינען: עס—ס—סן, עס—ס—ן, עס—ס—ן.

ערב פּרילינג.
פּאַראַן גענוג ביימער פאַר פייגלשע נעסטן,
פּאַראַן גענוג וועלדער פאַר אַלע חיות,
נאַר פאַר מיינע ברידער צווישן מענטשן
ניטאָ איז קיין דאָך און ניטאָ קיין געלעגער;
נאַר מיינע ברידער צווישן מענטשן —
באַגענט מעסערדיקע שנאה.

ערב פּרילינג.
ערד איז אָנגעזויגן מיט בלוט.
נאַכט בייטשט מיט מעסערדיקער שנאה,
לבנה גיסט גאַל, און שטערנליכט שפּרייט סם;
ברידער מיינע, געבייטשטע פון בלוטיקער רציחה,
ברידער מיינע, געקרייציקטע אָף אַלע וועגן,
נאַכט פּאַרציט אַ שליף אויך אָף מיין האַלדו.

ב.

ברידער מיינע,
געפייטשטע, געשמיסענע, פארטריבענע,
ברידער מיינע, פון הימען אויסגעוואַרצלטע,
די אָף שיפן וואָגלענדיקע,
לאַנדלאָזע און ברעגלאָזע,
די אַרום די אַלפן בערג,
פאַרפרוירענע, פאַרבליבענע,
די אָף אַלע גרעניצן
פאַר אייך פאַרשלאָסענע,
פאַר אייך, מיין טרייסט, מיין ליד,
און אויך מיין פלאַטערנדיק האַרץ.

א ווארט אזא

פ א ר נ א כ ט .

אין ווינטיקן געדריי
פרישער שניי.
פון פרישן שניי ארויס
וואקסט אויס פאר מיר א ווארט.
א ווארט וואס עסט זיך איין
ווי בינען אין מיין לייב.
א ווארט, גאליק גרין,
שניידנדיק דין—דין
דאס ווארט ז ב א נ ז ש י ן .

פ א ר נ א כ ט .

דאס אונט-ברויט איז גרייט.
מיר עסן שטיל די זופ,
און מיטאמאל אין האלדו,
אין האלדו בא מיר א קנופ.
וואקסט אויס פאר מיר דאס ווארט,
קלינגענדיק ווי מעש,
זבאן — זבאן, גלין — גלין,
גאליק — גרין,
דאס ווארט ז ב א נ ז ש י ן .

פ א ר נ א כ ט .

די קינדער מיינע צוויי
מיט פרידיקן געשריי:
„אוי, מאמע, זע
דעם פרישן שניי!“
— „אוי, קינדער מיינע, כ'זע
פון שניי ארויס א ווארט
וואס וועבט זיך ווי א שפין,
א ווארט — גאליק, גרין,
דאס ווארט ז ב א נ ז ש י ן .

נ א כ ט .

דאס בעט איז פאר מיר גרייט;
באם אונט-שיין פון לאמפ
די צייטונג אויסגעשפרייט;
און ווידער גיט א גלי,
און ווידער גיט א ברי,
א ווארט — גאליק, גרין,
פארגיפטנדיקע ביה,
זשין — זשין, זשין — זשין,
דאס ווארט ז ב א נ ז ש י ן .

באהאלט זיך, כשופדיק פנים!

גרויזאמע טעג און וויסטע,
ערגעץ בושעוועט פינצטער בלוט,
אין חרובע היימען פוסטע
סוף פון לעבן רוט.

איבער דער וועלט אין פיבער
חיהשער צאָרן רופט,
איבער ערדישע ראַנדן אַריבער
פליסן ריטשקעלעך בלוט.

באהאלט זיך, אַ זון געטרייע,
און פינצטער זאָל ווערן דער טאָג,
דאָס שלאַכטפעלד — איין גרויסע לוייה,
דאָס שעכטן — אַ אייביקע פּלאַג.

ביז וואַנען, מענטש, וועסטו שעכטן
מיט גלאַנציקן חלף אין האַנט?
דער זעלביקער חלף פון נעכטן,
דאָס זעלביקע שעכטן אויך היינט.

באהאלט זיך, כשופדיק פנים,
לבנה אָף דאָך און אָף שויב,
ביז וואַנען די מענטשלעכע יאַטקע?
ביז וואַנען דאָס רעווען נאָך רויב?

אַריבער די ערדישע ראַנדן,
אַריבער דעם חיהשן צאָרן,
וועט אויפשטייגן מענטשלעכער אמת,
וועט אויפלויכטן מענטשלעך געוויסן.

דאָס בייז פון דעם מענטשן איז גרויס אָף דער ערד

מענטשלעכע אכזריות, נאָך פון פרעהס צייטן —
שוואַרצע, ווילדע פערדלעך אויף וועלטס געוויסן רייטן.

מענטשלעכע אכזריות ביזן גרויען היינט —
פאַרוואָס האָט זון־פאַררעטערן אויף שלאַכטפעלד היינט געשיינט ?

האַבן ביקסן היינט געצילט חברים ביי דער וואַנט,
נישט דאָס ערשטע בלוט פאַרגאַסן האָט חברישע האַנט.

זיך אַליין פאַרמשפט אין די אויגן פון דער וועלט,
גליען, ברענען שטומע עדות — רויט באַפלעקטע ווענט.

ערשט געפלאַטערט ווי די פאַנען, פרייד צעזויט אָף גאַרער וועלט,
ערשט די פינצטערניש געשניטן, ווי ראַקעטן אויפגעהעלט,
שוין פאַרמשפט, שוין געשאַסן, חבר חבר האָט צעשאַסן.

קינדער מיינע, קינדער אַלע, קינדער פון דער גאַנצער וועלט!
כ'האַב מיך היינט פאַרשעמט פאַר זיך,
פאַר אייך און פאַר דער גאַנצער וועלט.

פאר וואס דרעמלסטו, גאט?

נאכט וויינט מיט גרויל פון אונדזער הפקר-לעבן,
לבנה שווייגט מיט פיין פון בלאַנדזשענדיקע שיפן,
דער שונא, ווי אַ שפּין, טוט נעצן פאַר אונדז וועבן,
אונדזער בלוט וויינט פון אַלע טיפן.

וואָלד רעדט מיט שרעק פון אונדזערע געפאַרן,
ים ברויזט מיט סם און טויט,
גאָט, אָף אַלע פעלדער בליען אונדזערע צערן,
אָף אַלע וועגן ווינקט צו אונדז דער טויט.

גאָט, מיר האָבן דיר אַנפאַרטרויט אונדזער לעבן,
דו אונדז — דיין הייליקע תורה;
מיר האָבן דיין תורה געבראַכט פאַר דער וועלט —
אַ לויכטנדיקע מנורה.

פאַר וואַס־זשע דרעמלסטו, גאָט, אַצינד,
ווען עס גוססט אונדזער לעבן אָף בלאַנדזשענדיקע שיפן,
ווען אונדזער לעבן איז הפקרדיקער פון אַ גרעזל אין וויינט,
ווען עס וויינט אונדזער בלוט פון אַלע טיפן.

דיין וויסקייט באַרואיקט מיין בלוטיק געוויין

וויסער שטיין, מיין אייביקער חבר,
מיט דיר איז מיר גוט איצט צו זיין אליין;
דיין קאלטקייט קילט מיין הייסן שטערן,
דיין וויסקייט באַרואיקט מיין בלוטיק געוויין.

אַ, לאַז מיך זיך הילן אין דיין קאלטער האַרטקייט,
זי איז ליבער פון מענטשנס בלוטיקן שויס,
וויסער שטיין, מיין אייביקער חבר,
מיט דיר איז מיר בעסער צו זיין איצט אליין.

מענטש איז ווער ? און וואָס איז גלויבן ?
אַ, חבר מיינער, וויסער שטיין;
די פאַן פון פאַרראַט אָף יענע שויבן,
אָף וועלכע זון האָט גענומען פאַרגיין.

דער טאַג ווערט פינצטער, די שטערן — וואונדן,
נידעריקער ווער איך פון גראַז אַצינד,
אַ, גאַט, אין אַ וועלט פון אַזוי פיל וואונדן —
פאַרשטיינער מיך אויך, פאַרשטיינער אַצינד !

ג ע פ א ר ן

רעדלען רעדער אָף בריקן און אָף דעכער,
יאָגן רעדער אָף שינעס, טראַטואַרן,
אין טונעלן, גאַסן און בולוואַרן.
ווינטיקט טויט אָף ראָד און רעדל, ווייט און בעבן
אין געפלי, געדריי, געיעג אָף מענטשלעך לעבן.

אין דער פרי, כוואַליען זיך אין גאַס אַרויס
צוויי פישלעך, גאַלדענע, די קינדער מיינע,
ווען לעצטער טיר-פאַרמאַך פאַרשטומט מיט לעצטע טריט,
בלייב איך פאַרציטערט שטיין מיט אַ געבעט:
„עס לויערן געפאַרן, אַ זייט געהיט“.

טרעפט עס שפעטיקט שוין די שעה
און קינדער זענען גאָך ניטאָ,
אַן אומרואיקע כוואַליע ווער איך דאַן
און שליידער זיך פון שויב צו שויב,
ביז פרידיקער געלעכטער נעענטערט צום הויז.

מיט שטאַרקן קלינג און דינג
צעפראַלן זיך די טירן, —
שטראַמען מיינע פישעלעך אַריין
צום ברעג צום זיכערן —
צו מאַמעס שויס.

פאַרנאַכט, ווען זילבער-אַרבעטלעך צעגליען זיך אין הימל
קומט טאַטע אָן מיט פולע אַרעמס ליבשאַפט,
מיט ווינטיקן געלאַף, די קינדער אים אַנטקעגן,
נעמט קינדער-פרייד פון אַלע ווינקלען שפאַרן,
און מען פאַרגעסט ביז מאַרגן פרי, גרויסשטאַטישע געפאַרן.

א באַנדע ווינטן לויערן אָף דיר, שיקאַגע,
און רייצן אָן לייק מישױגען אָף דיר,
כ׳האַב ליב אָף מישױגען בולוואַר שפּאַצירן
ווען ווינטן גיבן זיך אַ ריר.

ווינטן נישטערן און לויערן אָף אַלע דיינע ראַגן,
טרייסלען פון די מויערן די שוױבן,
פאַרטרייבן קנױלן רױך צוגלייך מיט כמאַרעס
און וואַרפן זשמעניעס שטױב דיר אין די אויגן.

זיי יאָגן זיך נאָך דיינע צוגן און טראַמווייען,
און לאַכן אין די פנימער פון דיינע רייכע זאַלן;
געשטאַנק פון דיינע שלאַכט־הייזער, צעטראַגן זיי —
מתנות — דיינע אַרימע קוואַרטאַלן.

אין נעכט אין פינצטערע, אין נעכט אין בלינדע,
באַזעצן זיי זיך ברייט אין דיינע פרייע פאַרקן
און פייפן אויס סימפּאַנישע עלעגיעס צו דיר,
און העלפן דיין גרויסשטאַטישע סימפּאַניע פאַרשטאַרקן.

גאט דער איינציקער זעט און לאכט

צייטונגען. גייס. שלאכטן, בלוט.
שפיל פון ביקס און שפיל פון קנוט.
מאנסטער שפאנט. בלוטיקער ריז.
האק אין האנט, ביקס און שפיו.
איזערנע קנאפל אף מענטשן-טרעפ.
בלוטיקער שוידער אף אונדזערע קעפ.

פינצטערניש האט איר גריווע צעלאזט.
בריקעוועט ווילד אנטקעגן גאט.
קלינגט דער גלאק פון וועלט-יאריד
האק און קרייץ און האס צום איד.
פינצטערע כמארעס קנולט די נאכט
און גאט דער איינציקער זעט און לאכט . . .

פאפירעלע נישטיקס

אונטער רייסנדיקער דושאז-מוזיק,
זוי א גרויער קארוסעל,
דרייט זיך דאס לעבן.

ווער עס זשליאקעט וויין
פון גאלדענע קרוגן,
מיר — מיט לידער
אונדזער אומרו פארוויגן.

א „דזשאנגל“-טאנץ
צום גרינעם טאלער —
טאנצט מען אין אונדזער לאנד.

א, טאלערל, ליבינקער,
פאפירעלע גרינינקער,
פאר דיר סאלוטירט אונדזער לאנד.

וויפל לעבנס פארשניטענע ,
טאלערל, ליבינקער,
וויפל געליטענע,
פאפירעלע גרינינקער!

אין גאסן אַרימע
פון אונדזער לאַנד דעם פרייען,
וויינט דאָס לעפן מיט אַ געווייזן אַ נייעם.
קינדער טאַנצן אַ סקעלעטן-טאַנץ
אין גאסן אַרימע פון אונדזער פרייען לאַנד.

און די אַרימקייט, די אַלטע מכשפה
שפרייזט אַריבער שוועלן פון די היימען,
לאַזט מתנות — קראַנקהייטן אין בעטן,
פיפקעט זיך אַ ליולקע און זי שילט זיך;
צינד זיך אָן, אַ טאַלערל, דו ליכטיקס,
ווער פאַרברענט, פאַפירעלע דו נישטיקס.

נ א כ ט א ז א

יונג לבנה — זילבערנע גאַנדאַלע,
ווינט צעשטויבט אָף פריסיק הויפנס שניי.
נאַכט אַזאַ, וואָס גליט מיט הייסע וואונדן —
בייסט זיך איין אין פנימער פון צוויי.

איינעמס אויגן — פייערלעך פון וואָלף,
און דעם צווייטנס — מילדער פון אַ שאָף.
איינעם ברייט די שאַרף פון קאַלטן מעסער,
און דעם צווייטן — שרעק פון ערשטן פּרואוו.

נאַכט אַזאַ פון דימענט־בליץ און זילבער,
נאַכט אַזאַ פון צוגעזאַגטן ברויט.
יונג לבנה — זילבערנע גאַנדאַלע —
פאַרבט אָף שניי אַ שנירעלע פון רויט.

נאַכט אַזאַ פון גליענדיקן אַטעם,
אָף ווייסן שניי — אַ שנירעלע פון רויט.
דאָס צוגעזאַגטע ברויט פאַר ווייב און קינדער
האַט אויפגעגעסן זיגער־יש דער טויט.

הונגער

אף די ראַגן פון דאָן-טאָן
שפּיזלט הונגער-צאַרן.
הונגער-אויגן פּאַלגן נאָך
ווי אַ שאַרפּער דאָרן.

פליען טויבן טשאַטעסווייז —
אַנזאַגערס פון שלום,
ברויזן הערצער פול מיט סם,
ווי אַ בייזער חלום.

אין די שווי-פענצטער דאָן-טאָן —
עסנוואַרג פון בעסטן,
הונגער-אויגן שפּיזלען סם,
אומגליק זייער גרעסטן.

יום-טובדיק די שווי-פענצטער,
טויבן אַף די דעכער,
אַבער אונטן אַף דער ערד
שטייגט דער צאַרן העכער.

אַבער אונטן אַף דער ערד
שפּיזלט הונגער-צאַרן,
הונגער-אויגן פּאַלגן נאָך —
ווי אַ שטעכיק דאָרן.

שווארצער אַנזאָג

לעצטע טעג אין האַרבסט,
פינאַל פון לעצטן וועלקן,
ווייסע נעפלען הילן מויער, בוים און גאַס.
וואַסערדיקער הימל,
ווי אַ ווייסע בעלמע
שפרייט אַ בלינדן טרויער איבער אַרימער גאַס.

היזער — הויקערס,
פענצטער — בלינדע בעטלער,
אַף די הוילע טישן — ביינערדיקע הענט.
אַף די הוילע טישן —
טאַנצט אַרום דער הונגער,
קנולן זיך אין פויסטן אַרבעטלאָזע הענט.

בלויז אין קינדער-אויגן —
אַזאַ מאַדנער פייער,
מאַמעס ליפן שיקן קללות אַף דער וועלט.
בלייבן קללות הענגען
איבער טיר און פענצטער,
ווי אַ שוואַרצער אַנזאָג צו דער זאַטער וועלט.

אמת וועט נאך קומען

ניט קיין טשאטע אַדלערס פאַטשן איבער דעכער,
פליען עראַפלאַנען נאָך פון פייגל העכער.

ניט קיין פעלד־געזאַנג — שטאַט מיינע, דין שפּראַך,
דראַטענער געמורמל, באַן־געריטש אָף דאָך.

ניט קיין סערענאַדע — אויטאָ־רויש און טראַם,
יאַגעניש אָף לעבן — וויסטער טאַראַראַם.

ניט קיין רו אין פאַרבן צווישן הויכע ווענט,
בויען, שאַפן וואונדער מיליאָנען הענט.

אויפגעבויט וואונדער, שטעט מיט גרויס פאַרנעם,
מויערער און בויער — אין דחקות און אין קלעם.

מויערער און בויער אייביק אין געשפּאַן,
אמת וועט נאָך קומען, אמת איז פאַראַן.

ש י ק א ג ע

שיקאגע, שטאָט מיינע, ברייטפלייציקע דאָמע
מיט ווינטיקן, פאַרשטויבטן און פאַררויכערטן געזיכט;
דיין בלוט נעמט פלאַמענדיק און שכור זיך צעצינדן,
ווען עס פלאַקערט אויף דיין מיליאַנענדיקע ליכט.

דיין האַרץ פולסירט מיט דאָמף פון דיינע צוגן,
שטאַלצירסט פאַר וועלט מיט דיין פאַרמעג,
און די וואָס האָבן מיט וויין פאַרפולט דיינע קרוגן
וואַגלען הונגעריק אָף זייער וויסטן וועג.

שיקאגע, שטאָט מיינע, ברייטפלייצעדיקע דאָמע;
דיין ברוסט — „לייק מישיגען“ צעכראַסטעט בלוי און פריי —
ניט פאַר אַ יעדן דאָ ביסטו אַ גוטע מאַמע,
און ניט צו יעדן קינד דיינס — מאַמעדיק געטריי.

באַם האַרצן נאָגט אַזאַ מין מאַנענדיקער ווייטיק
און מאַנענדיק גריזשעט אַ פייגלעכער געפיל;
ווען מחנות קינדער דיינע וואַלגערן זיך קויטיק
אָף חורבות גלייך מיט קעץ און מיז אין הונגער-שפיל.

און דו, ווי רחבותדיק און קיילעכדיק צעגוידערט
מיט דיין שטאלענעם און אייזערנעם פארמעסט;
די וואָס האָבן אַלץ צו זאָט פאַר דיר פאַרגרייט
באַ די מיסטקאַנען איצט זענען געסט.

די נעכט פאַרשכורן די רייכע זינדלעך דיינע,
אין דיינע רייכסטע זאָלן פּוסט און פּאַס;
און די וואָס האָבן אַלץ צו זאָט פאַר דיר פאַרגרייט
זוכן זייער נאַכטלעגער אַרום אין גאַס.

דיין קאַפּ „דאָן-טאָן“ מיט שיק פון לעצטער מאָדע,
דיין קונסט אַלט-ניי, פון קלאַסישן דע-לוקס,
פאַר די קראַנקע דיינע שענקסטו אַביסל יאָדע,
און גרויסט זיך מיט דעם אויפשטייג פון דיין וואוקס.

אין די אַרימע קוואַרטאַלן דיינע, אַזוי פיל שאַטן,
הונגער טאַנצט שוין ווילד זיין ביינערדיקן טאַנץ . . .
אַ פייערדיקן פונק האָט עמיצער אין דיר פאַרקנאַטן —
אַ פלאַקערן וועט ווען אַ פייערדיקער קראַנץ!

צו דער פרוי

שוועסטער מיינע —

ווער און וואָס און וואוּ דו זאָלסט גיט זיין,

פון וואָס פאַר אַ שטאַט, פון וואָס פאַר אַ לאַנד,

פון וואָס פאַר אַ שטאַם,

און הויט,

דו — קאַלאַסאַלע מאַמע פונם מענטשלעכן באַשאַף,

דורך דיר דער וועג צום לעבן,

און דורך דיר דער וועג צום טויט!

דורך דיר — דער וועג צום לעבן,

און דורך דיר — דער וועג צום טויט;

דאָס גוטס און שלעכטס וואָס אָף דער וועלט

איז אַלץ אין דיר פאַרטרויט.

דורך דיר — דער וועג צו אומזין

און דער וועג צו שקלאַפּעריי;

דורך דיר — דער וועג צום אונטערגאַנג,

צום אויפגאַנג פונדאָסניי.

דו — א מאמע, א שוועסטער,
דו — א כלה, א זויב ;
ביסט די פלייט פון וועלטס אַרקעסטער,
צום פאַרקויף דיין הייליק לייב.
דו — די הערשערין און שקלאַפּין,
פאַראַדאַקס פון אייביק אָן ;
אינספּיראַציע פאַר קינסטלער,
און אין קונסט דער אויבנאַן.

מיט ווילדן אומרו און מיט פיין,
כ'פאַרנעם דער וועלטס געשריי ;
און רוף צו דיר, דו ערדישע,
דערלייז די וועלט פון ווי
מיט דיינע שאַפּנדיקע הענט,
הייל אויס די וואונדן פון דער וועלט ;
און פון דיין צאַרטן מאַמע-אויג
זאַל אויפגיין ליבע אָף דער וועלט !

ש ו ל ד י ק

א מאַנונג אין מיר, אַ מאַנונג אַזאַ,
ווי אַ רויטער שנאַבל אין אַ בלויער שויב —
פיק. פיק. פיק.
שולדיק.

שולדיק.

שולדיק.

פאַר דיין זיידנס פאַרהונגערטן לעבן —
דו. דו. דו.

פאַר דיין טאַטנס פאַרהאַרעוועטע יאַרן —
דו. דו. דו.

מורמלען מיינע ליפן,

נישט דערהערט פאַר קיינעם —
שולדיק.

שולדיק.

שולדיק.

מיין זידע אין אוקראַינע —

שוין לאַנג מיט ערד באַבערגלט.

מיין טאַטע־מאַמע — דאָ אַף היגן באַדן.

ערד שפּראַצט דורך זיי מיט נייעם לעבן.

און אין מיר אַ רויטער שנאַבל,

פיק. פיק. פיק.

מורמלען מיינע ליפן,

נישט דערהערט פאַר קיינעם —
שולדיק.

שולדיק.

שולדיק.

נ א ע נ ט ק י י ט

כ'האָב געבענקט אַזוי נאָך דיין נאָענטקייט,
ווי אַ זעגלשיף נאָך דעם ווינט ;
כ'האָב געדאַרשט נאָך דיין וואָרט, נאָך דיין פריידיקן
ווי שרייב־פּאַפּיר ווייסער, נאָך טינט.

האַסט באַטראַטן מיין שוועל אַ פאַרשאַטנטער,
מיט טונקעלער כּמאַרע אין אויג ;
האַט מיין בענקשאַפט געגליט אַ באַליידיקטע —
אַ גרינע שלאַנג אין מיין אויג.

לאַז דעם שאַטן און כּמאַרע פון יענער זייט שוועל,
מיט פרייד קום אַריין, און מיט אויגן־גלי !
דער צער פון דער וועלט איז גרויס אַזוי אויך,
און דאָס גולמדיקע וויינט אין אונדז סיי ווי . . .

אפילו דאָ אין אונדזער ענגן ווינקל,
ווערט מיר גוט ווען די זאָרג גייט אַוועק,
ווען אַ פּלאַם אין דיין אויג טוט אַ פינקל
צעגייט זיך ווי בעפל מיין שרעק.

און ס'ווערט גרינג מיין נשמה און ליכטיק,
ווי דאָס ליכטיק געשטאַלט פון מיין קינד ;
ווען דיין נאָענטקייט פּלאַטערט אַרום מיר
ווי אַ ווייסער זעגל אין ווינט.

בליט מיין בענקשאפט

עס בענקט נאך דיר
דאס בלוי פון מיינע אויגן.
מיין בענקשאפט בליט —
א גליענדיקע מאן-בלום,
מיט בינען-גאלד,
די בלומען אף די פענצטער —
פלאטערן:
א, גיכער קום!

פלאנטערט זיך דער זומער באַ מיין שוועל
אין בונטע פארבן,
פארטרונקענע מיט זון-ליכט,
טיר און פענצטער ווארטן אף דיין קומען.

אפן טיש, דער טישטוך
בליט מיט פוטער-בלומען,
און אפן טיש פארגרייט
עס ווארטן אף דיין קומען,
ברויט, און פרוכט, און לידער
זיס צום גומען.

אלע ריגלען אופגעשלאסן

אלע ריגלען אויפגעשלאסן,
זון ליכט אף מיין שוועל,
מיין נשמה איצט אַ נאַקעטע
האַט צעטאַנצט זיך העל.

זיילן גאַלד אף ווענט פאַרשאַטנטע
טאַנצן מיט,
איך, אַ קינד און ערשט געבאַדענע
אין דער מיט.

מיין נשמה איצט אַ ליכטיקע
פלאַטערט אום —
ווי אַ פאַרביק פלאַטערל
פון בלום אף בלום.

אלע ריגלען אויפגעשלאסן
בלויז פאַר דיר,
מיין נשמה אַ געלייטערטע
טאַנצט אין מיר.

איך בין דאס פעלד

איך בין דאס פעלד וואָס טראַגט אין זיך דיין זאַמען,
דיין ליבע — אַטעם, רעגן, ווינט און זון;
כיוואָלט אָן דיין ליבע גיך אַזוי פאַרדאַרבן,
פונקט ווי דאָס פעלד אין שוואַנגערשאַפט אָן רעגן און אָן זון.

עס וואַקסט אין מיר און שטראַמט אין מיר דיין זריעה
און פילט מיך אָן מיט גלויבן אין דער שניט־צייט;
און ווי דאָס פעלד — איך חלום פון דער שניט־צייט,
פון געראַטענעם שניט און פון גאַלדענער תבואה.

דאָס פעלד איז ברייט און פלאַך און שפראַצט מיט ברויט,
און איך בין בערגלידיק און בלי מיט לעבן;
איך און דאָס פעלד — מיר זענען איינס, מיר נעמען און מיר גיבן,
מיר האַדעווען די וועלט מיט מענטש און ברויט.

בענקענדיקע שוואמען

בליט מיין פרויענלייב אף ציכטיקן געלעגער ;
פול מיט צוואַג אַטעמט היינט די נאַכט.
צערטלט זיך מיין לייב אף ציכטיקן געלעגער
פון זוניקע באַגערן אויפגעבראַכט.

וויקלט אויף מיין לייב צעבלעטערטע באַגערן
מיט טויזנט בענקשאַפטן באַוואַכט.
גלידער מיינע, זינגענדיקע לידער,
בענקענדיקע שוואַמען אין דער שטילער נאַכט . . .

דערווארטונג

ציטערדיקע שעהן פון מיין לעבן!
אין דינסטע פעדים פלאַנטערט איר מיך אין.
ווען דינסטע פרייד און אומבאַוואוסטער טרויער,
ווי רויטער אויפגעשויםטער, גליענדיקער וויין,
צעשויםען אַלע מיינע יונגע גלידער
מיט זיסן פיין!

ווען לעבן ציטערט אויף אין מאַמעס טראַכט
און שפּאַרט זיך צו דערזען גאַטס וועלט;
ווען אין דערוואַרטונג פלאַטערט אויף דאָס האַרץ,
ווי ווייסע פלאַטערלעך אַרום דעם ליכט וואָס העלט;
ווען שעהן אין לויף פון זייער גאַנג,
ווי יונגע דערשראַקענע פויגל,
פאַטשן ריטמיש מיט די פליגל אויס
מאַ-מע, מאַ-מע, מאַ-מע;
ציטערדיקע שעהן קלינגען אויס —
מאַ-מע, מאַ-מע, מאַ-מע.

אַ, שטיל געבעט, פליס פון מיינע ליפן
צו אַלץ וואָס אייביק איז, צו אַלץ וואָס לעבט,
אַז פיין פון געבוירן זאָל ניט זיין אומזיסט,
אַז פיין פון געבוירן זאָל ברענגען אַף דער וועלט
דאָס ליכט געוואונטשענע, דאָס ליכט געגאַרטע!

אויפבלי

כ'האָב זיך אויפגעקניפט, און צייטיק, ווי דער בוים אין פעלד,
האָב אויפגענומען מיט פרייד דעם זאָמען פון דער וועלט.
און ווי דער בוים באַלאַדן שווער, וואָס וויגט זיך אום אין פעלד,
קנילט אין מיר, שפּראַצט און בליט דער דויער פון דער וועלט.

ווי וואונדערלעך צו פילן אין זיך די לאַסט פון יונגע פרוכט
ווען גלידער זאָפטיקן און צייטיקן מיט לעפעדיקער פרייד;
אַ. בענטש אין מיר דורך שוואַנגערשאַפט די בליענדיקע פרוכט,
מיין קינד זאָל אויפגיין פאַר דער וועלט, אַ ברענענדיקע פרייד.

ג ע ב ו ר ט

אויפגעקוואלטע ווייגעשרייען, יסורים פון געבוירן,
שטראמען אן און קלאמערן זיך אף די ווענט —
האָבן ווייען פון געבוירן אויסגעפיקט דעם נאָמען „מאָמע“,
האַט אַ מאָמע צוגעטראָגן איר חלק צו דער וועלט.

שפיטאַל-געהילף, ווי ווייסע פלאַטערנדיקע מעוון,
פלאַטערט אום אין לאַנגע קאַרידאָרן,
און דאָ אין צימער, אָף ווייסע שמאַלע בעטן
גייט אויף דורך פיין אַ פרייד פון ערשט-געבוירן.

גייט אויף דורך פיין אַ פרייד פון ערשט-געבוירן,
און מאָמע האָט דערפילט דעם ערשטן ציטער פון איר קינדס באַריר,
גייט אויף אַן אַראַמאַט פון שאַקאַלאַד און מעדיצין,
און פרישע קריזאַנטעמעס וואַכן איבער איר.

פרישע קריזאַנטעמעס וואַכן איבער איר,
און זי, זי טראַכט פון ערשט-געבוירן קינד, פון וועלט און מענטש,
אַן ניט פאַר זיך האָט זי געבראַכט דאָס קינד אירס אָף דער וועלט,
נאָר פאַר דער וועלט,
ס'זאַל טראָגן מיט רעכט אָף זיך דעם נאָמען „מענטש“.

אין שפיטאל

די ערשט-געבוירענע, ווי קליינע בלינדע הינטלעך,
וואָיען אין דער נאַכט אַריין דער וועלטס געוויין.
אין ווייסע אַנצוגן, אין ווייסע מיצלעך
שפיטאַל-געהילף — ווי אויסגעהאַקט פון שטיין.

זיי פלאַטערן אַרום ווי אומרואַיקע מעוועס
אַרום דער דעק פון אַן אָפּגייענדיקער שיף,
און ווי סיגנאַלן פון אַ בלאַנדזשענדיקער סירענע
דערטראַגט פון ערגעץ זיך אַ פיינלעך שאַרפּער רוף.

אַף פּוץ-טישלעך, פון שיינע בלומען-טעפלעך —
יוני-רויזן, רויטער נאָך פון בלוט,
פאַרחלשטע דערנידערן די קעפלעך
מיט אויפגעבליטן טונקל-רויטן גלוט.

און טיי-רויזן, ווי צייטיק-געלע פערשקעס
ווייען אַן אַ דינעם אַראַמאַט,
אין אַ געמיש פון שאַרפּער מעדיצין
און זיסער ביטערקייט פון שאַכטלעך שאַקאַלאַד.

אַף בעטן שמאַל און ווייס — געווינערינס,
מיט בלייכע פּנימער און מאַטע בליקן,
ווער עס נעמט אויף איר קינד מיט מאַמע גליק,
און ווער פאַרצווייפלענדיק מיט צער אין בליק.

קינד מיינס

קינד מיינס, בלויאויגיק מיידעלע מיינס,
אין דיין צווייאָריקן ליכטיקן בלי
פלאַטערסטו אום אין דיין פשוטן קליידעלע,
ווי אַ יונגע שוואַלב אין איר זוניקן פלי.

ביסט ווי אַ זאָפטיקער מילגרוים, אַ צייטיקער,
קורצינקער נעזל און גאַלדענע האַר,
ווערסט ווי פאַרכשופט פון מעשהלעך, לידעלעך,
אויגעלעך — שטערנדלעך — פלעמלען זיך נאָר.

ווערט אונדזער ווינקל פאַר דיר אַ וואונדער,
פאַרביקע שפילעכלעך דאַרטן און דאָ,
ביסטו פאַר אונדז ווי אַ קוואַל אַ דערפרישנדער —
אַ לויטערער טרונק אין אַ דורשטיקער שעה.

קינד מיינס, בלויאויגיק מיידעלע מיינס,
פרעמד איז פאַר דיר נאָך די לאַסט פון דער וועלט;
אַף אונדזער שאַטנוועג זיי זשע אָף ווייטער
דער פלאַם, דער געוואונטשענער, ליכטיק צעהעלט.

אלע שפרייטן זיך ווי שטויב

מיטן אַנקום פון פּרילינג,
וועט קומען מיין טאָג דער לאַנג דערוואַרטעטער,
מיין טאָג — דער אויפגעוואַכטער,
מיין טאָג, דער באַשעפער פון אַ ניי לעבן,
וואָס דו האָסט מיט ליבשאַפט מיר געגעבן.

מיטן אַנקום פון פּרילינג,
וועט קומען מיין טאָג ווי אַ שניטער,
וועל איך זיך בויגן ווי אַ צייטיקע זאַנג
אין שניטערס פאַנג.

דערוויל איז נאַכט,
דאָס נייע לעבן,
וואָס דו האָסט מיט ליבשאַפט מיר געגעבן,
קנוילט דערוויל זיך בלינדערהייט —
באָ מיר אין טראַכט.

דערווייל איז נאכט.
און סודותדיקע טראכטונגען
פארוועפן מיין געדאנק,
און ווי פארשכורט פון א שטארק געטראנק —
אזא געשאנק ! אזא געשאנק !

דאך ווי ציטערדיק עס פיקט זיך א געדאנק,
אז נאך א מענטש טארויס אף וועלטס ארענע,
איז וואו דער זין ? —
אז מענטש און ווארעית,
לייב און שפין,
אז אלע שפרייטן זיך ווי שטויב,
צו וואס די פרייד, צו וואס דער לויב,
אז איך און דו — מיר זענען שטויב !

בא מיין קינדס בעטל

פרייד מיין ליכטיקע — מיין קינד
צוגעשמידט צום בעטל,
קליינער גוף צעפלאַמט
אין שטייגנדיקן פיבער,
בלויזע אויגעלעך
פאַרצויגן מיט אַ נעפל,
שטומט מיין האַרץ
מיט שרעק און גליווער.

אַלע שרעקן פון מיין האַרצן אויפגעפונדן,
וואַרגנדיקע שעהן
חלפן אָף מיין געמיט,
ציטערנדיקע שעהן
קינד מיינס אַנגעצונדן
שניידט מיין האַרץ —
אַ טעמפע שאַרף
שניט נאָך שניט.

שעהן פיינלעכע אין שטומען גליווער,
האַב דיין בעטל, קינד מיינס,
ציטערנדיק באַוואַכט,
ביסטו איצט אַזוי פיל מאַל מיר ליבער
ווען פאַרשוואונדן איז —
די פיברנדיקע נאַכט.

קוקן דיינע אויגן איצט מיט גלויבן,
און דיין שמייכל היילט מיר וואונד נאָך וואונד,
בלייב זשע, קינד, דאָס קערנדל דאָס פולע,
אָף אַנדזער מאַגערן, צעפאַלנדיקן גרונט !

א שטויבעלע בין איך

איך האָב געשפּאַצירט מיט שטילע טריט
צווישן פעלד און וואַלד אָף אַ וועג אין דער מיט.

פעלד האָט זיך פאַרשכורט מיט פולע לאַגלען נאַכט
און אַ זילבערן אויג האָט איבער מיר געוואַכט.

רעכטס האָט דער וואַלד געטרונקען שטערן־ליכט
ווי אַן עדה אידן אין גאַטס אַנגעזיכט.

און איך אַ מענטש מיט מיין גאַנצן פאַרמעג —
אַ פינטל, אַ פלעק אָפן ליכטיקן וועג.

און איך אַ מענטש מיט מיין גאַנצן פאַרמעג
אַ שטויבעלע בין איך אין אייביקייטס טעג.

לבנה — מיין שלאף האט צעפערטלט

(ריסלען).

פרימאָרגן געבענטשט האָט דער ערד,
מייע טריט, איבער ווילדגראַז און דערנער,
ווי אַ פייגל, מיין האַרץ האָט געפלאַטערט,
מיט פרייד פון פולע קערנער.

באַטאָג האָב איך זון־ליכט געטרונקען,
פאַרנאַכט־צו — ווינטעלעך קילע,
אין אַוונט געציילט האָב איך שטערן,
באַנאַכט — דיינע וואונדן, די שטילע.

לבנה, מיין שלאָף האָט צעפערטלט,
מיט שאַרפן און בלוטיקן מעסער;
מיין רו ווערט מיט אומרו געשוואַלן,
פון בייכיקן הימל נאָך גרעסער.

ניט דא, ניט הי

דאָס ווייסע הויז וואָס לעבן שליאַך,
די טשאַטע טויבן אָפן דאָך,
די ווייסע קאַץ, ווי רויטע קו,
דער הונט וואָס דרעמלט זיך אין רו,
דער גאַרטן אינם זומער־בלי
דערמאָנט אַ סך, אַ סך, אַ סך,
אין טאַטנס הויז, אין טאַטנס מי,
אַמאַל, אַמאַל, ניט דאָ, ניט הי.

און אָפן גאַניק פון דער ווייט
איך זע באַוועגן זיך צוויי לייט,
כ'קום נעענטער צום גאַניק צו,
מיט שטילן אַטעם, כ'קוק זיך צו,
נאָר ניין, אַ, ניין, ניט זיי, ניט זיי,
ניט מיינע טאַטע מאַמע צוויי.

אויפגעפלאמטער שייטער

קניט די זון איבער דער אַזיערע,
ווי אַ זינדיקע באַ דער הייליקער מאַדאַנע,
אין געפאַלדעוועטן וואַסער-קלייד
לאַכט די אַזיערע די פרימאַדאַנע.

גוססט טאַג —

אין אַראַנזש, וויאַלעטע פאַרבן,
וויגט זיך וואַלד — אַן אַלטער גלח,
זינגט אַ פּסאַלם פאַרן שטאַרבן.

ווינט אויף אַזיערע צעוויגט —
אַן אַראַנזש, פייערדיקן לייטער,
איבער אים מיין בענקשאַפט גליט —
אַן אויפגעפלאַמטער שייטער.

צו א דיכטער

דער אמת שפרינגט פון דיינע ציין,
צעטאנצט זיך אף צוהערערס ליפן,
מורמלען ליפן: אמת, אמת.

פלאטערן דיינע אויגן-דעקלעך פלאטערדיקער,
פינטלען דיינע שוואַרצאָפּלען פּיערדיקער,
דונערט דיין „ר“ איבער שטילקייט פון זאַל.

דיין קאַפּ אין אַ ווייסער ראָם,
דיין וואָרט צעהאַקט די טעמפּקייט פון צייט,
טראַגסט היילונג פאַר דער קראַנקער וועלט.

צערניט די ביטערקייט פון וואָך,
לייכטן אויגן אויף מיט יום-טובּ,
מורמלען ליפן: אמת, אמת.

י ר ו ש ה

מי פון הבל'ן,
קינ'ס הויות,
געטלעכן שכל,
אָנבל'יק פון חיות,
טראַג איך אין זיך,
איך, מענטש —
סוד פון דער וועלט.

כח פון וואַרט,
זוניקע פלאַמען,
מיאוסקייט פון וואַרעם,
מאַלפעש שטאַמען,
טראַג איך אין זיך,
איך — מענטש,
סוד פון דער וועלט.

שטילקייט פון גראַז,
הויכקייט פון שטערן,
וועלטישן דויער,
שטויב פון ניט ווערן
טראַג איך אין זיך,
איך — מענטש,
סוד פון דער וועלט.

אנהויב פון סוף

די בערגלעך ערד איבער אייך,
טאטע מאמע מיינע ליבע,
רעדן צו מיר מיט ניי לעבן.
גרינט דער בוים,
סודעט זיך דאס גראז,
בליט די רויו.
און עס רעדט די שטילקייט
מיט אנהויב פון סוף.

איך פאל צו צו דער ערד,
איך — א צייטווייליקער משכון,
און איך רעד צו אייך,
טאטע מאמע מיינע ליבע,
דורך דעם בוים,
דורך דעם גראז,
דורך דער בלום
און דורך דער שטילקייט.

מיר זענען איינס ;
איך, איר,
דער בוים,
דאס גראז,
די רויו און די שטילקייט.
איך אף דער ערד
בלויז —
א צייטווייליקער משכון.

געביין פון מיינע עלטער־זידעס

דאָס נייע מעפל אין מיין וואוינונג
האַט אַ שלאָג געטאָן אָף מיר מיט בלאַנדקייט,
מיט זוניקע פרימאַרגנס,
מיט הונדערטיאַריק וואַלדיק לעבן.

איך גלעט דעם טיש, דעם פשוטן און גלאַטן,
מיר דוכט ער רעדט צו מיר :
„אַ, היט מיך אָפּ,
איך טראָג אין זיך אַ קרובהשאַפט צו דיר —
פאַרוואַנדשאַפט,
פון דיינע עלטער־עלטער־זידעס.

נאָך דאָן,
ווען כ'האַב געלעבט מיין וואַלדיק לעבן,
האַב איך דורך מיינע וואַרצלען
אַריינגעזויגן דאָס געביין
פון דיינע עלטער־עלטער־זידעס.
אַ, היט מיך אָפּ,
איך טראָג אין זיך אַ קרובהשאַפט צו דיר“.

איך שטיי פאַרשטומט,
מיט וואונדער אין מיין האַרצן,
און גלעט מיט ליבשאַפט
דעם גלאַטן, בלאַנדן טיש.

די זון אין שטילקייט קניט

אין אַנדענק פֿון מיין ליבן פֿריינט,
דר' י. ב. גודמאן.

פֿאַר פֿאַרוואַגלטע, פֿון נויט געפֿלאַגטע,
האַט ער געטראָגן פֿולע לאַגלען פֿרייד,
קראַנקע האָפֿן ווי שטערן אויפֿגעלויכטן
פֿון זיינע שטילע רייד.

ס'האַט אומעטום די צייט געפֿאַכט
אַף וועלט מיט שוואַרצע ריטער,
האַט ער געהיילט מיט שטילע רייד,
געהיילט די שרעק און ציטער.

געווען זיין שוועל אַ שטראַל
פֿאַר די — אין צער, אין לייד,
פֿאַר וועמען ס'איז אַ לאַסט געווען
דער גרויער היינט, אָן פֿרייד.

איז וואויל געווען צו דעם,
ווער ס'האַט אים דערקענט,
און אין זיין ליכטיקייט
האַט אויפשטייגן געקענט.

ער איז ניטאָ, און ס'שניידט די צייט
מיט מעסערדיקע ריטער.
ס'האַט אונדזער פֿרייד פֿאַרשניטן אויך
דער טויט, דער שוואַרצער ריטער.

ער איז ניטאָ, שטיל איין, מיין האַרץ,
פֿון בלוטיקדיקן שניט.
איבער דער וערד אין בלוט
די זון אין שטילקייט קניט.

מ א מ ע מ י י ן

כ'האָב זי געקאָנט — דער אַלטינקער פרוי
מיט האַרבסט אין די אויגן,
און זומער אין שמיכל.
איצט ליגט זי סטאַטיש
אין איר נעסט פון רו
מיט גליווער אָף אויגן און ליפן.

ווי געשאַסענע פייגל —
מיט צאַפּלענדיקע פליגל
פאַכען אַרום איר אירע קינדער,
און פאַרגייען אין אַ יאַמערדיק,
דין, צערטלעך ליד —

מאַמע מיין,
מאַמע מיין,
מאַמע מיין.

פלאַטערט אום אַזאַ טרויעריק,
דין, צערטלעך ליד —

מאַמע מיין,
מאַמע מיין,
מאַמע מיין.

צו קבורה

אָף אַ גרינעם פעלד, אָף אַ פּלאַכן פעלד,
שטייט אָן אָפענער קבר און וואָרט אָף זיין העלד.

תּמוז־זון פּלעמלט, תּמוז־זון גליט,
טראָגט מען גרויען אָרון מיט לאַנגזאַמע טריט.

תּמוז־זון פּלעמלט, תּמוז־זון ברענט,
טראָגט מען גרויען אָרון מיט ציטערדיקע הענט.

אָפּן איז דאָס מויל פּון פּרישער גרוב,
נידערט מען דעם גאַסט אין נייער שטוב.

לאַפעטע נאָך לאַפעטע, שטויב צו שטויב,
שוין פאַרשלונגען האָט די ערד איר פּרישן רויב.

עמיצער אַ ליפּ פאַרבייסט ביז בלוט אין שטיל געוויין,
שטיל געלעבט, זאָגט עמיצער, און שטיל איז איר פאַרגיין.

שווארצע פליגל

דו האסט פארלאזט אונדו. ניטאָ און שוין.
און טונקל ווערט דער טאָג אין העלן זוך-ליכט.
און ווערטלאָז ווערט דער זומער מיט זיין בליען,
און זויגנדיקער פיין אין האַרצן הייבט אָן גליען.

פארלאזט האסט אונדו אין מיט פון רייפן בליען,
און ווי אַ רויב־פויגל מיט שאַרפע נעגל —
פלאַטערט טרויער אַרום מיר מיט שוואַרצע פליגל
און גראַבלט אויס מיין לעצטע ביסל פרייד.

פארלאזט. זיך אַפגעטיילט אַף אייביק.
און יעדעס וואָרט זיפאַר מיר אַצינד באַטייטלאָז און שטויביק,
און ווי אַ חיה פאַרוואַנדעט אין דער נאַכט אַליין.
פאַרשטיק איך זיך מיט וועלטישן געוויין,
מיט מענטשלעכן און הילפלאָזן געוויין.

מיין טאטנס בלוט אין מיר

מיין טאטנס בלוט אין מיר
מאָנט יושר פון דער וועלט,
דער וועלט גולבישער.
מיין מאַמעס האַרץ אין מיר
צעגייט פון מיטגעפיל
צו אַלץ וואָס ליידט,
צו אַלץ וואָס לעבן וויל
און ווערט געשטערט.

און ווי די מאַמע מיינע,
שטיל, מיט דין געוויין:
„אַ העלף אונדז, גאָט,
אין אונדזער שווער געמיט,
גענוג האַבן די שונאים
געזשליאַקעט אונדזער בלוט“
פאַרשטיק איך זיך
מיט אייגענעם געוויין.

מיין טאטנס בלוט אין מיר
מאָנט יושר פון דער וועלט;
בעט איך צו אַלץ
וואָס אייביק איז:
„אַ, שווענק אַראָפּ
פון אונדזער ערד דאָס מיסט,
און אויפגיין אָף דער ערד
אין ריינקייט זאָל דער מענטש!“

צוים בויס

בוים וואָס ביי מיין פענצטער, גרינער חבר מינער,
ווי אַ גוטע מאַמע וואַכסטו איבער מיר ;
ברייט צעלאַזט די צווייגן, מיט אַ גרינעם פליסטער
ווי אַ שטיל געבעט וואַלט זיך טראַגן איבער מיר.

שלאַפט זיך מיר ניט אָפט דאָ אַף מיין גוט געלעגער,
כ'קוק דורך דינע צווייגן אין דער נאַכט אַריין ;
איך הער דיין שטילן פליסטער, גרינער חבר מינער,
און דיין שטילע תפילה איך פאַרנעם מיט פיין.

איך און דו, מיר זענען ענג פאַרברידערט,
צוגעוואַרצלט צו דער אייביק־בליענדיקער ערד ;
האַסטו, בוים, אַזוי פיל פּרילינגען אין לעבן,
מיר, דעם מענטשן, איז איין פּרילינג בלויז באַשערט.

מיר ביידע — ערד און שטויב פון ערד געקומען,
און ווען מיר וועלן פאַלן מיד פון לעבנס שלאַכט,
צוריק צו ערד — זיך ברענגען פאַר אַ זאַמען,
איז אונדז — דער קורצער וועג פון בליען בלויז באַשערט.

עלנט מיינער

מיין גלויבן אין דיר — אַ צעריסענע פּאָן —
פּלאַטערלאָז פּאַלט צו מיינע פּיס.
עלנט אין מיר — אַ האַרבסטקער ווינט
רייסט פּון מייין גלויבן ריס נאָך ריס.

עלנט צערטלט מייין קלעמענדיק האַרץ.
שווייגן קנולט צווישן די ציין,
מיינע ליפּן — פּאַרויגלטער צער,
פּיבערט אין מיר אַ דין געוויין.

פּרעמדקייט צווישן מיר און דיר,
פּרעמדקייט בויט אַ אייזיקע וואַנט,
פּון וועמען דערוואַרטן אַ ליכטיק וואַרט
און באַ וועמען זוכן אַ פּריינטלעכע האַנט?

אַז מייין גלויבן אין דיר — אַ צעריסענע פּאָן,
וואָס פּלאַטערלאָז ליגט באַ מיינע פּיס,
אַ, עלנט מיינער, וויין ניט אין מיר,
און רייס ניט מייין גלויבן — ריס נאָך ריס.

א וואונדערבארע שעה

אָפֿט נידערט אַראָפּ צו מיר אַ וואונדערבארע שעה
ווי אַ גוטע מאַמע וואָלט מיר ברענגען רו,
ווי אַ ווייסע טויב וואָלט וואַרקען מיר אין אויער —
„וואַרף אַוועק דיין אומעט, וואַרף אַוועק דיין טרויער“.

מאָך איך צו די אויגן תפילהדיק און שטיל,
איבער מיר אַזאַ מין צאַרט און ליב געפיל,
מורמלען מיינע ליפּן: רו, רו, רו,
כיִדאַנק דיר, ליבער, פֿאַר דער וואונדערבארער שעה.

צער פון יא און ניין

האָב פאַרנומען די אייביקע שיין
פון געבערן, פון שאַפן דאָס מיען ;
דעם צער פון יאָ און פון ניין,
פון אויפבליען און פון פאַרבליען.

בין דערגאַנגען צו ראַנדן פון אויפליין,
האָב דערפילט עמבריאַניש דעם טויט.
נאָר דער שטורעם און וואונדער פון אויפברוין,
האָט מיין לעבן מיר ווידער פאַטרויט.

בין דערגאַנגען צום שוועל פון פאַרניכטונג,
האָב דערפילט אין זיך אַנהייב פון אויס,
נאָר דער כח און וואונדער פון דיכטונג
האָט געצייכנט מיין וועג אָף פאַראויס.

ניט שטראַפן, ניט מאַנען, נאָר פּרעגן,
מיט תּפּלוּת צום לעבן אַליין,
אָף נייע זיגנאַגישע וועגן
שטייגט אויף מיט געזאַנג מיין געוויין.

ברויגזדיקע דינקייט צווישן מיר און דיר, א גלויב,
ווי א שווארצע כמארע וואָלט פארטונקלט אונדזער שויב,
א שאָד, עס זענען רייד איצט — אַן איבעריקע לאַסט,
בלייבט הענגען ציטערנדיקע שטומקייט ווי אַ פּרעמדער גאַסט.

איז גוט אזוי אין שטומקייט צו זיצן זאַלבעצווייט,
און שטיל דערפילן ווי אַ וואַרעם ווינטל ווייעט
פון יעדן בליק וואָס דו גנביש שיקסט מיר צו,
און ליבער ווערט דיין קוש אין אַזאַ ברוגזדיקער שעה.

בריוו צו א חברטע

א.

מיין חברטע, מיין ליבע און מיין ווייטע,
מיין חברטע פון ווייטע קינדער-יאָרן —
קינדער-יאָרן טרויערדיקע, פאַרשנייטע
האַבן זיך אויפגעוויקלט היינט אין מיין זכרון.

צווישן פינף בין איך געווען די אינגסטע,
אַ קינד אָן אומעטיקס, אַ בלייכס און אַ פאַרטראַכטס;
צווישן פינף בין איך געווען דאָס שטומסטע,
מיט צער אין אויג — אַ רעגנדיקע נאַכט.

פון קינדווייז אָן געזאַפט אין זיך דעם טרויער,
דעם טרויער פון מיין שטעטל — אַרים, קליין;
פון קינדווייז אָן גערעדט מיט טיף באַדויער,
פאַרנומען שטיל דעם צער פון וועלטס געוויין.

מיר האָבן זיך צעשיידט אָף לאַנגע יאָרן,
האַב נישט געהערט פון דיר די גאַנצע צייט,
און איצט, ווען דו ווילסט וויסן וואָס פון מיר ז'געוואָרן
וועל איך דיר שרייבן כאַטש פון ווייט.

גרוי איז דאָ מיין ברויט-און-פוטער-לעבן —
ווי אַ רעגנדיקער האַרבסטיקער פרימאַרגן,
ווי אַ טשאַטע שוואַרצע הונגעריקע קראַען —
אַזוי פאַדיען אַרום מיר די זאָרגן.

איך בין אַ קעלנערין באַ „פרעמדע“ טישן ;
ס'איז זומערדיק און שיין און אלעס בליט —
טאָ ווי־זשע קאָן איך איינזאָפן דעם זומער,
אַז שווערע מי אָף מיינע פינגער גליט.

צו דיר, מיין חברטע, צו דיר, מיין ווייטע —
דערציילן וויל איך איצט מיין טיפן וויי ;
עס קומט אָהער דער זאַטער דור פאַרווילן,
אַט וועל איך דיך באַקענען דאָ מיט זיי.

זיי קומען אָהער בייכיקע, מיט גרויסע אויטאָמאָבילן,
מען דרייט דעם בייכיקן ציגאַר פון צאָן אָף צאָן,
מען רעדט פון פּאַליטיק, געשעפט און פּערד־געווינער,
און קאַרטן־שפּיל פאַרנעמט דעם אויבנאָן.

באַם מאַלצייט קוויקט מען זיך מיט שמאַלציקע מאכלים,
מען קרעכצט פון צופיל עסן און מען גענעצט פויל ;
די פרויען חנדלען זיך, באַווייזן זייער צירונג,
מען מעלה־גרהט גאַם מיט פולן מויל.

די ראַדיאָ פאַרשרייט די אָונטיקע שטילקייט —
און ווידער קאַרטן־שפּיל — וועראַנדעס פול געפאַקט ;
די יונגוואַרג דזשעזעוועט אין אַרטיקער קאַסינאָ,
אַרקעסטער ריטשעט, וויינט און פייקלט צו צום טאַקט.

אין נעכט לבנהקע, אין פולן זומער־בלי,
פאַרכראָפען זיי גאַטס שענקייטן אָף ווייכן בעט ;
און איך מיט מי אָף הענט, אָף ערד פולברוסטיקער
אַטעם איין דעם זומער־בלי ביז שפעט.

איך טראכט פון דיר, איך טראכט פון זיי, איך טראכט פון יענע,
באָ וועמען הונגער פאַראַדירט אין הויז;
טאָ ווייזשע קאַן מען רואיק זיין און פרייען זיך,
ווען עס גריזשעט דיך פאַרדרוס — אַ שוואַרצע מויז.

איך טראכט פון עלעקטרישן שטול און פון דער תליה,
וואָס בענקען נאָכן גוף פון קעמפער און הערלייזער;
טאָ ווייזשע קאַן מען רואיק זיין און פרייען זיך,
ווען דו לעבסט אין אַזאַ וועלט, אין אַזאַ בייזער.

און איך וואָס טראַג פאַר זיי די פולע טאַצן,
פאַרנעם דעם צער פון דעם באַליידיקטנס געוויין;
און איך, אַ קעלנערין וואָס רייניק אָפּ די טישן,
טראַכט: דאָס לעבן קען שוין מער אַזוי נישט גיין!

אַז ערגעץ קנוילן זיך די הענט פון מי און פויסטן,
אַז זאָטער דור איז טויב צו מענטשלעך צער און וויי,
אַז אויגן פלאַמען ערגעץ ווילד מיט וועלפיש צאַרן —
פאַרגיב מיין אויפגעפלאַמטן און פאַרצווייפלטן געשריי!

ב.

מיין חברטע, מיין ליבע און מיין ווייטע,
שוין לאנג געוואָלט דיר שיקן אַט דעם בריוו.
עס לויפן טעג אַזעלכע פאַרשייטע
און אַנגעשוואַלן ווערט דער וועלטס אַרכיוו.

עס פאַלן קעפּ, און מענטשלעך בלוט, ווי רעגן,
זאַפט איין אין זיך די גארע מאַמע ערד;
און רויטער טוי רינט אויף אַלע אירע וועגן,
פאַרנומען שטאַרק איז איצט די וועלט, שאַרפּנדיק איר שווערד.

אַט זעסטו מיך, אַ קערנדל, פאַרטראַגן פון דיין שטעטל,
געפאַלן דאָ אַף טרוקענעם ניט אויפגעפאַסטן באַדן;
גליט אויף אַמאָל אַ בענקשאַפט נאָך מיין קינדערשן בעטל,
כאַטש יענע צייט מיינע, מיט טרויער פול איז אַנגעלאַדן.

אויך דאָ, אַף פּלאַכן גרונט, האָט זון מיך ווייניק וואָס געוואַרימט,
אַליין געצויגן זיך אין תּפּילה צו דער זון,
אויך דאָ האָבן ווינטן שטעכיקע איבער מיר געליאַרעמט,
און אַרימקייט פאַרנומען האָט אין הויז דעם אויבנאָן.

אַזוי פּיל יאָרן דאָ און נאָך ניט היימיש,
עס בענקט זיך אַפט נאָך יענעם פּרייען סטעפּ,
און אַט דערזע איך זיך, אַ יונגע שיקסל
מיטדאַרפּישע צוויי בלאַנדע צעפּ.

אַהינטער באַרג ווי אַ פּילקע פאַרקייקלען זיך די יאָרן,
אַ ווידערקול בלויז הענגט אַף אונדזער וועג,
ניט אין זיידנס האָט מיין מאַמע מיך געבוירן,
דורך שטורם־ווינטן האָט מיין שיף געשניטן צו אַ ברעג.

די ערשטע צייט געווען נאך פרעמד און יונג,
פארבראכט די טעג די ליכטיקע אין שאַפ,
אין קלעמעניש געזעסן מיט אַ שטומער צונג,
ווען כ'האַב צום ערשטן מאל דערהערט דאָס וואָרט „שאַראַפּ“.

און ניט געקענט פארשטיין האָב איך דאָס יאַגעניש,
דאָס לויפעניש און כאַפעניש אָף גיך,
און ניט געקענט פארשטיין האָב איך דאָס פלאַגעניש
וואָס יעדער איינער האָט אין זיך נאָר זיך.

געאַרבעט און זיך אויסגעלערנט נייען היטלען,
מאַשינעס רעדלעך יונגע טעג אַריין,
און בענקשאַפטן מיך הילן איין ווי וויסע קיטלען
און יונגע טרוימען שוימען אויף ווי וויין.

אין יענע אַוונטן באַזוכט האָט מען אַ שולע,
מ'האַט זיך פאַרמאַסטן אויסלערנען די היגע שפראַך,
דערמאַנט האָט מען קאַלאַמבוסן מיט אַ קללה,
ווען מ'האַט געמיט זיך באַם אויסלייג פון דער שפראַך.

כ'האַב ליב געהאַט אַזוי צו לערנען זיך
אין ווינטער־נעכט באַם גליענדיקן אויוון,
און שטילערהייט איבערן בוך פאַרבענקען זיך
נאָך אַ פאַר יינגעלש־בלויע אויגן.

ס'האַט ליבע מיך פאַרכאַפט אָף אירע פליגלען,
געשוועבט אין חלום פון אַ ראַזאַון מיראַזש,
ביז אַנטווישונג האָט צעעפנט אירע ריגלען,
פאַרלאָזן האָט מיך האַפענונג און קוראַזש.

פארריגלט מיינע ליידן אף זיבן ריגלען,
געוואַרימט זיך פאָ לויכטנדיקע שויבן —
אַ וויסער פויגל מיט אַפגעהאַקטע פליגלען,
אַן אומעטיקע טויב צווישן טויבן.

איז שווער געווען צו לעבן אַן אַ גלויבן,
האַט אינהאַלטלאָז געצויגן זיך מיין לעבן,
פיו ער, אַ מענטש אַזאַ, האָט מיך דערהויבן —
געשפּיזט מיט מוט און נייעם גלויבן.

דערווייל, מיין חברטע, מיין ליבע און מיין ווייטע,
דערווייל נאָך דאַרף איך מיינע קליינע קעפלעך צוואַגן,
כאַטש עס לויפן טעג אַזעלכע פאַרשייטע
און ווינטן שטעכעדיקע אַף אונדז יאַגן.

דערווייל נאָך, טייערע, פאַרכלינעט זיך די וועלט
מיט בלוט פאַרגאַסענעם פון קעמפנדיקע זין,
דערווייל נאָך בושעוועט אַ שטעכנדיקע קעלט
און סם־געוועב וועבט אַלץ די היטלער שפּין.

מים גאלדענע טרים איבער ערד

קיל רינט דיין גאלד

בלייך און ליכטיק —
דיין פנים, אַקטאַבער.
קיל רינט דיין גאלד
איבער שטאַטישן אַספּאַלט.
דיינע טעג רויכערן
אַף בערגלעך ברענענדיקע בלעטער.
אין ווייסן רויך וויינט —
דאָס לעצטע זומער־בלוט.

גרויסשטאַטיש לעבן יאַגט
מיט פולן טעמפּאַ —
ניטאָ קיין צייט
צו שענקען דיר אַ בליק.
נאָר ס'רינט דיין גאלד,
אַקטאַבער, אַף טיר און פענצטער,
און בעט: באַהלאַט מיר, מענטש,
אַף גרויע ווינטער־טעג.

אויפגעלויכטענע ערד

פייערדיקע זעגן שפאלטן דעם הימל,
ווילדע אינדיאנער פייקלען איבער מיין דאך,
רעגן בולבעט זיך און בלעזלט זיך אין לוזשן,
ווי א געני אויף דער פיאנע — קאנטאטעס פון באך.

רגעדיק אויפגעלויכטענע ערד,
ביימער אין יללה אונטער בליציקן שווערד,
בלומען אין פארטויבטקייט פארווארפן די קעפ,
ווינט רייסט מיידל-גראָזן באַ די טונקעלע צעפ.

כליפ, כליופ, כליפ, כליופ,
וואַלקנס-פייערלעשער לעשן די ערד,
נאַכט האַט אַרויסגעיאַגט איבער דער ערד —
אַ טאַבון צעפאַלאַשעטע פערד.

טרויער אין לבנה-ליכט

יונגע, שלאַנקע קוקורוון
אין גרין-בלעטערדיקן פלאַטער,
ווי מיידלעך יונגע
מיט פלאַטערנדיקע סטענגעס,
באַדן זיך אין לבנה-ליכט אין זאַטער.

אַ סאַסנע אין לבנה-ליכט אַן איינזאַמע,
אַ „וויגוואַם“ ביידל פון אַן אינדיאַנער,
ניט ווייט אַ קורצער בוים,
מיט אַ פאַרצווייגטן קאַפּ,
דערמאַנט די ברייטע הוט פון אַ מעקסיקאַנער.

צעשפרייט אָפּ ערד: צעצווייגטע אָדערן מיט געלן בליט,
פון אוגערקעס, פון קאַווענעס און אַרבוזן
סודען זיך די פעטרעשקע, די מערלעך און רעטעכלעך
מיט קנאה צו די שלאַנקע קוקורוון.

איר, יונגע, שלאַנקע קוקורוון
אין ווינטיקן געפלאַטער,
איך הער געוויין פון מיינע ברידער
אין בלוטיקן געמאַטער.

איר, פלאַנצן גראַזן, בימער
אין לבנה-ליכט פאַרטראַכטע,
ערגעץ וואַגלען מיינע ברידער
פאַרפייניקט — אויסגעלאַכטע.

איך ווייס —

איר טרויערט אַזוי ווי איך
אין לבנה-ליכט פאַרטראַכטע.

אייביקע שפיל

אויסגעשווענקטע, אויסגעהוילטע ליימיקע בערג —
ריון פאטריארכן מיט ליכטיקע בערד.

גריין-בלויע אַזיערע חצופהדיק לאַכט.
מיט שוימיקע ליפן אין לבנהדיקער נאַכט.

אַזיערע פאַרגייט זיך אין אייגענעם לאַכן.
היטן זי פאַטערלעך בערג פאַטריארכן.

לבנה אָף וואַסער — אַ זילבערנער לייטער,
צעפינעטע כוואַליעס — פון שניי נאָך צעשנייטער.

איך — אַ זעמדעלע צווישן זאַמד,
זע די אייביקע שפיל נאַכאַנאַנד.

מיט גאלדענע טריט איבער ערד

איבער ערד רינט דאָס בלוט פונם זומער ;
זשאַווער-רויט,
בינען-גאַלד,
ציטרין-געל,

עלעגיעס שפילט אָף זיין האַרפע —
סעפטעמבער,
אַ גאַסט
אָף מיין שוועל.

אין ליכטיקער בלויקייט פון טאָג,
שוואַרצע
צלמלעך
פייגל אַ טשאַטע,

לאָזן בענקשאַפט נאָך זיך אינם פלי
ווי די וואַלקנדלעך,
ווייסע,
פון וואַטע.

דאָס לעצטע גריין אָף דער ערד
וויינט
אָף דינע
חלפים פון וויינט ;

מיט גאלדענע טריט איבער ערד —
סעפטעמבער,
עלעגיעס
זינגט.

בלעטער-רויש, בלעטער-פאל, בלעטער-פלי,
זשאווער-רויט,
בינען-גאלד,
ציטרין-געל,

אף זיין הארפע, עלעגיעס שפילט —
סעפטעמבער,
א גאסט
אף מיין שוועל.

גרוסן פון דארף

ערד פולברוסטיקע דאָ וואַרט אָף אַקערשניט,
דרעמלען ביימער זאָט מיט שוואַנגערשפאַט,
אַפּריל-ווינט אַנטבינדט שטייפע קנאַספּן,
שמעקט מיט ווילדגראָז און מיט וואַרצלזאַפּט.

שמעקט מיט ווילדגראָז און מיט וואַרצלזאַפּט,
זון וואַרפט זשמעניעס גאַלד אָף אַלע וועגן;
אין שטילן ציטער פון געבורט פלאַצן קנאַספּן
אַפּריל-ווינט אַ פּריידיקער שמייכלט דיר אַנטקעגן.

אַפּריל-ווינט אַ פּריידיקער שמייכלט דיר אַנטקעגן,
און איד, איד, בלאַנדזשע אום אָף פּרילינגדיקע וועגן;
מיין קינד — אַ גאַלדענער אַרעאל לייכט צו מיר אַנטקעגן,
און איד, איד, קוש דאָס גאַלד פון מיינע בליענדיקע וועגן.

ערד פולברוסטיקע דאָ ליגט צעכראַסטעט,
וואַרט אָף אַקערשניט און פולער זריעה,
חלומט פון אייגענער זאַפטיקער בליאונג
פון גאַלדענע זאַנגען און געראַטענער תבואה.

אַזוי פיל בלויע נעכט דאָ וואַרגן זיך מיט שטילקייט,
לבנה-ליכט טריפט פון קנאַספּנדיקע צווייגן,
זשאַפעס זינגען סערענאַדעס צו נאַכטיקער שטילקייט
און דינע בענקשאַפּטן אין נעכט אַזוינע שטייגן.

לבנהלאזע נעכט

קומען ווינטן אין נעכט לבנהלאזע,
קומען ווינטן אין נעכט אין טונקעלע,
בשורות פון שטורעם ברענגען זיי,
געוויין פון חורבן טראָגן זיי.

שטייען ליימענע בערג באַביימערטע —
זיידעס מיט ליכטיקע בערד,
פליען אָן ווינטן און שטורעמען,
פליקן די ליימענע ערד.

אַנטקעגן — די בייכיקע אַזיערע
צעפּאַלאַשעט אין ווילדן געיעג,
טעלעגראַמעס פון ווייטן — שוימיקע
קלאַפּן אין נאַכטיקן ברעג.

אַף די בערג — צעוואַלדיקטע ביימער,
שטרעקן העלדזער צום ווינטיקן פלי,
ווילן פליען פון שטאַמען פון אייגענע,
צום קאַיאָר, אינם ליכטיקן גלי.

הוליען ווינטן אף בערג און אף אַזיערע,
יאַגן כוואַליעס מיט נאַכטיק געברום,
שניידן די נאַכטיקע פינצטערניש,
פאַלן צו דער אַזיערע שטום.

באַוויזט זיך פרימאַרגן אַ לויטערער,
מיט אַ פייערדיק אויג איבער וועלט.
רואיק דאַווענען ביימער צעוואַלדיקטע,
און די גרינ־בלויע אַזיערע קוועלט.

אף זאמדיקער בעט

קייקלען זיך, קייקלען זיך גריין-בלויע כוואליעס,
אויף ווינטיקע פליגלען נידערט די נאכט,
כיכעט און כאכעט די טונקעלע אַזיערע,
וואַרפט זיך, פלעסקעט און לאַכט.

שוימיקע פינגער קנייפן דעם ברעג,
רייסן אויס שטיקער זאמדיקע ערד,
מיט שוימיקע ליפן אין ווילדן גאַלאַפּ,
יאָגן זיך ווייסע וואַסער-פּערד.

גליווערן פלעקן אויף זאמדיקער בעט —
איך, אַ שטיין, און אַ הילצערנע ברעט,
קרומען זיך שאַטנס מיט נאַכטיק געוויין —
איך, אַ ברעט און אַ שטיין.

בענק שאפט

האָט זיך מיר פאַרבענקט נאָכן קלאַ-קלאַ פון בושלען,
נאָכן קלאַ-קלאַ פון בושלען אָף שטרויענע דעכער,
אָף שטרויענע דעכער פון פויערשע הייזער,
נאָך עופות און קעלבלעך באַ פויערשע פלייטן.

האָט זיך מיר פאַרבענקט נאָכן סאַסנענעם יונגוואַלד,
נאָך שוועלבעלעך יונגע, און בלויע טיולפאַנען,
נאָך ווערבעס באַם וואַסער, נאָך שווימענדיקע שוואַנען,
נאָך זון און נאָך ווינט אָף די היימישע לאַנען.

דאָ אין דער גרויסשטאַט איז פּרילינג געקומען
מיט גאַלדענעם פעכער אָף גאַסן און דעכער,
דאָ פאַרטויבט דעם פּרילינג דער גערויש פון די באַנען,
דאָ הערט מען דעם קלאַ-קלאַ פון פייגל-עראַפלאַנען.

האָט זיך מיר פאַרבענקט היינט נאָך היימישן פּרילינג,
נאָך היימישן פּרילינג אָף דאַרפישע לאַנען,
נאָך סאַסנענעם יונגוואַלד, נאָך בלויע טיולפאַנען,
נאָך זון און נאָך ווינט אָף די היימישע לאַנען.

איבער די אקסלען פון אקטאבער

וואלד פארבליט מיט זשאווער-רויטע בלעטער,
פעלד מיט ציטרין-געלע גארבן שטרוי,
גראָז פארבליט מיט אָפגעברענטן גרין.

איבער די אַקסלען פון אַקטאָבער
רינט דאָס לעצטע זומער-בלוט,
בלעטער אין ציטערניש זאָגן ווידוי.

לעצטער זומערדיקער חלום
וויינט אַראָפּ פון נאַקעטע ריטער,
ווינט זינגט אָנהויב פון ניט ווערן.

מיט דינע העלדזער צום בליציקן שווערד

אָף נאַכטיקן הימל פּייער־שלאַנגען
שטעכן פּייערדיקן גיפט דער ערד.

אָף נאַכטיקן פעלד אַ רייע פּוימער
מיט דינע העלדזער צום בליציקן שווערד.

נאַכט האָט געכמורעט אירע שוואַרצע ברעמען
און דונערדיק צעפּייקלט זיך איבער מיין דאָך.

האַבן פּייערדיקע שפּיזן געצילט און געטראָפּן
דער צעפּיענעטער אַזיערע אין האַרצן גלייך.

וואַלקנס מכשפות האָבן שעפּלען וואַסער
געכליפּעט פּון הימל אָף בוים און אָף דאָך.

נאַכט איז ווי דורך פּינגער אויסגערוגען
אין געלאָזן אָפּן הימל וואַלקן־קאַליקעס אַ סך.

בעטלער אָף קוליעס, האַרבאַטע מיט בערד,
צעפּאַכעטע רייטער, אָף גריין־גרויע פּערד.

דער ערשט געבוירענער פּרימאַרגן האָט זיך געריבן די אויגן,
פּון נאַכטיקער ברוסט נאָך דעם טוי געזויגן.

און אַז די זון האָט זיך באַוווּזן מיט פּנים אָנגעצונדן,
זענען די לעצטע וואַלקן־רייטער פּון הימל פאַרשוואַונדן.

א י ן ן ן ן

אויסגעוועלקטע פלאַכע פעלדער
שוועבן, שוועבן פאַר די אויגן,
פון די ווייסע געבלען זויגן
ווינטערדיקע פלאַכע פעלדער.

פאַרן מיר אַף דעם שאַסיי,
אונדז אַנטקעגן טאַנצט אַ שניי;
פלאַטער-פליטער, בויג און ציטער,
יאַגן מיר אַף דעם שאַסיי.

ווינט און שניי אין אַ געדריי —
וואַלד נאָך פעלד, און פעלד נאָך הויז,
דרייען זיך אין אַ געיעג —
פויער-הייזלעך אַפן וועג,
ווינט און שניי אין אַ געדריי
הויז-הויז, וויי — וויי,
ווינט און שניי אין אַ זאָוויי.

שעה נאך שעה אין א געיעג,
יאגן מיר זיך אפן וועג.
פארן קרום און פארן גלייך,
דא א בריק, און דא א טייך,
א בית-עולם, בארג און טאל,
גרינט א פעלד גאר מיט אמאל,
ווינטער-תבואה גייט שוין אויף
און אף בערגלעך דארטן — שאף.

יאגן מיר זיך מייל נאך מייל,
גוט איז מיר דא איצט דערווייל,
עמיצן געלאזן טראכטן,
עמיצן געהייסן ווארטן,
האב איך ליב צו זיין אין וועג,
אין די ווינטערדיקע טעג.

ווינטער-כמארעס — ברודיק-גרויע טויערן,
אויפגעפראלט אין פעברואר זאָוויי,
האַבן אַרויסגעכוואַליעט מחנות ווייסע בינען
אין ווינטיקן און זוניקן געדריי.

גרויסשטאַט יומטובט היינט אין שנייאיקן פאַרבלי,
טאַנצן ווייסע שניי-בינען אין זייער לעצטן פלי.

ווי פאַרבליטע פוטערבלומען צעבלאָזענע פון ווינטן,
פלאַטערדיקע שנייעלעך ווי ווייסע היאַצינטן.

נידערן און קושן דורשטיק ווינטערדיקע ערד
און פאַרחלשן ביו טויט אַף זילבער פאַדקאַוועס פון פערד.

צוויי נאנעס

אן אלטער גרויער קלויסטער.
אף שטיינערנע, גרויע טרעפ,
צוויי נאָנעס, צוויי שוואַרצע פייגל
אין פאלדן פון שוואַרצן קרעפ.

א בראַנזענע קייט פון דער טאָליע,
צוויי נאָנעס אָף קלויסטערשע טרעפ,
און יעזוס אָף בראַנזענעם צלם
אין פאלדן פון שוואַרצן קרעפ.

דער פנים באַ ביידע נאָנעס —
טויט זוי וויסער קרייד.
ליפן — פאַרטריקנטע וויינשל,
אויגן — בלויער זיד.

סוף זומערדיק גאַלד אָף קלויסטער,
סוף זומערדיק גאַלד אָף טרעפ,
נאָר יעזוס און נאָכט זיך הילן
אין פאלדן פון שוואַרצן קרעפ.

צוויי נאָנעס — צוויי דורשטיקע לאמען
אין פלאַטער פון שוואַרצן קרעפ,
נאָר יעזוס — אַ שטומער פאַסטון
היט זיי אָף קלויסטערשע טרעפ.

סוף זומער

א.

סוף זומער. האַניק פאַרב אַף ביימער, גראָזן,
אין ווינטיקן געפלאַטער, שלאַנקע קוקורוזן,
אין גרין-גרויען געבלעטער — בייכעדיקע קרויטן
אַף יונגע פאמידאָרן רויטלען זיך די הויטן.

סוף זומער שפע שפאַרט פון אַלע קוישן,
אין ווינטיקן געפלי די דאַרע בלעטער רוישן,
אין גאַלד-געשפאַן — צוויי ווייסע וואַלקנס רייטן,
ס'דוכט, ס'ווערן נעענטער די בלויע ווייטן.

ב.

אין עפל-פאל, אין בלעטער-פאל, אין לעצטע זומער-טעג
פיל איך אָן מיינע לאַגלען מיט גאַלד אָף מיין וועג ;
שעפ איך אָן מיינע עמער מיט העל-בלויען ליכט
און מיט בענקעניש שטומער צו דער זון — מיין געזיכט.

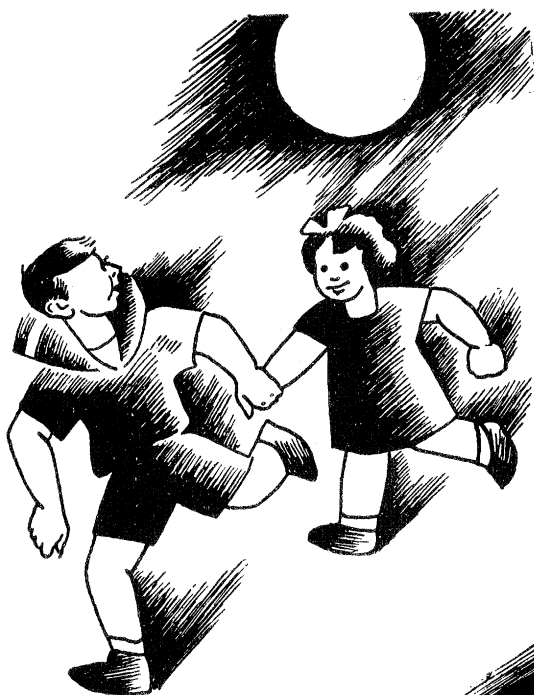
בלענדט דער דאַרפישער וועג ווי אַ גאַלדענע זעג,
שאַר איך אָן פולע קוישן מיט גאַלד אָף מיין וועג ;
און מיט תפילות אָף ליפן צו דער ערד פאל איך צו,
ביז דער טיפקייט פון נאַכט, ביז דער זילבערנער רו.

אין לעצטן בלי

נאך גרינט גראָז אָף אַלע לאַנען,
כאַטש בלעטערפאַל איז שוין אין פולן פלי,
מיר ווערט טייערער די גרינקייט פון די לאַנען —
אַ לעצט געשאַנק פון זומער-בלי.

סעפטעמבער-טעג ווי גאַלדענע פאַזאַנען
שפרייטן זייער גאַלד אָף גרינע לאַנען.
כ'האַב ליב אין אַזאַ טאַג אין בלעטערפאַל צו שפאַנען
און קיינער זאַל עס פרעגן מיך וואוהין? פון וואַנען?

אין אַזאַ טאַג פון לעצטן בלי,
שטייגט אויף אין מיר אַ דין געוויין,
אַז ווי אַ בלאַט אין לעצטן פלי
וועל איך אַ פלי טאַן און פאַרגיין.

ברוקלנד אין

מיין ליכטיקע

ווער האָט מיין מיידעלע, מיין ליכטיקע,
אָוועקגעלייגט אין בעט;
אָף בליענדיקע זומער־טעג,
אָף ליכטיק זומערדיקע בעכט?

פרימאָרגן בלוי, מיט פרישער פרייד
שליסט מיידעלען די אויגן אויף,
ברעקלעך זון אָף ווייסן בעט
שטיקלעך גאַלד אין אירע צעפּ.

באַם פענצטער אָף אַ קאַרשן־צווייג
אַ פייגעלע זינגט „געזו־געזו־“
און בינעלע גאַלד, גלייך אין שויב:
זו־זו־זו, געזונט וועסט זיין.

קומט אָונט צאַרט, שפּרייט בלויען זייד,
לבנה פּלאַנטערט אירע האַר,
שושקעט אָפּן אויער איר —
געזו, געזו, געזונט וועסט זיין.

איבער איר בעט די מאַמע וואַכט
און ציילט די שטערן יעדע נאַכט,
און יעדן טאַג — אַ נייע זון.
מאַמע שטיל, און מאַמע צאַרט
רוימט מיידעלען אין אויער איין;
געזו, געזו, מיין ברעקל גאַלד,
געזונט וועט מיין ליכטיקע זיין!

פיצל, פיצל, פיצעניושקעלע,
 קליינינק מיידעלע פאמפושקעלע,
 אויגן — שטיקלעך הימל, בלוי,
 שטייט אליין שוין, אָט אַזוי.
 שטייט אליין און טוט אַ שפּאַן
 און אין דיל אַ טאַראַבאַן!

אַבער ניט מיט אַ געוויין.
 פיצל הייבט זיך אויף אליין,
 הייבט זיך אויף און ציט זיך אויס,
 שטעלט אַ פיסעלע פאַראויס.
 איינס און צוויי און דריי און פיר,
 פיצל איז שוין באַ דער טיר.

קומט דער שטילער אַוונט אָן,
 מאַמע צינדט די לאַמפּן אָן.
 זשוזשע—זשוזשע, כי און כאַ.
 אַ פאַמפּושקעלע אַזאַ!
 נאַר סע שטיפט און נאַר סע לאַכט,
 ס'וואַלט געטאַנצט אַ גאַנצע נאַכט.

מאמע און קינד

— וואָס איז דרויסן, מאַמע ?
— ווינטער איז איצט, מיין קינד.
שניי און קעלט,
פראַסט און ווינט,
אַ ווייסע וועלט, מיין קינד!

ווי גוט ס'איז אונדז אַצינד
דאָ, אין דער וואַרעמער קיך,
צו עסן ברויט מיט האַניק,
און צו טרינקען וואַרעמע מילך.

— דערצייל זשע מיר אַ מעשהלע, מאַמע,
דערצייל אין אונדזער וואַרעמער קיך,
אַט דאָ, באַם ברויט מיט האַניק,
אַט איצט, באַם טעפעלע מילך.

— ס'איז געווען אין אַזאַ טאָג ווי היינט ;
אין אַזאַ ווייסן טאָג פון שניי,
פראַסט האַט געמאַלן די שוויבן
און ווינט האַט געריסן זיי.

אַט אין אַזאַ טאָג אַ ביזן
האַט אַ טאַטע געזוכט זיין ברויט,
האַט אַ טאַטע געבעטן אַרבעט,
אין זיין ביטערער, שטעכיקער נויט.

אָט אין אַזאָ טאָג אין אַ בייזן,
האַבן קינדער געוואָרט אָף ברויט,
מיט הונגער אין די אויגן —
געוואָרט אָף אַ שטיקעלע ברויט.

געוואָרט האָבן קינדער אָף טאַטן,
געוואָרט האָבן קינדער אָף ברויט,
ביז מ'האַט טאַטן געפונען —
אין שניי, דערפרוירן אָף טויט . . .

— אַ, עפן די טיר אויף, מאַמע,
אַ, עפן אויף, מאַמע, אָף גיך,
נעם אַריין די פאַרהונגערטע קינדער
צו אונדז אין דער וואַרעמער קיך!

לאָז אַריין די פאַריתומטע קינדער
צו אונדז אין דער וואַרעמער קיך,
גיב זיי עסן ברויט מיט האַניק
און גיב זיי וואַרעמע מילך!

* * *

ס'האַט מיט הייליקן דאַנק אין האַרצן
די מאַמע געקושט איר קינד . . .
אין דרויסן האָט באַך אַליץ געשטורעמט,
אָף זיין פייפל געפייפט האָט דער ווינט.

אין גארטן

פליגלפלאטער, בלעטער-רויש,
פייגל-צוויטשעריי,
אינם קליינעם, גרינעם גארטן
שטיפן קינדער דריי ;

מאָטל „פּוּז“ און חנהלע
און לאהלע באַם זייט,
קינדער ווי די זועווערקעס
שפרינגען אום פאַרשייט.

לאהלע די שטיפערקע
קיקלט זיך אין גראָז,
מאָטל „פּוּז“ האָט אויסגעשמירט
חנהלען די נאָז.

חנהלע צעבייזערט זיך :
„מאָטעלע, דו „פּוּז“ !
פאַרוואָס האָסטו אויסגעשמירט,
שוואַרץ געמאַכט מיין נאָז ?“

לאהלע די שטיפערקע
קוקט און לאכט און לאכט —
ביו עס האָבן אלע דריי זיך
מיטאַמאל פאַרטראַכט.

אַף אַ גרינעם צווייגעלע
ערשט אַרויס פון נעסט,
יונגע קינדער — פייגעלעך
זוכן פאַר זיך קעסט.

מאַטעלע און חנהלע,
לאהלע באַם זייט,
קוקן ווי די פייגעלעך
פליען ערגעץ ווייט.

ווי גוט איז אין וואַרעמען פעטעלע ליגן,
 פון ליבינקער מאַמען זיך לאָזן פאַרוויגן,
 ווען רעגנדל האַרבסטיקער פיקט אין די שויבן —
 זינגט מאַמע אַ ליד פון צוויי ווייסע טויבן.

אַ ווינטעלע האַרבסטיקער, וויין ניט אַצינד,
 וועק ניט און שטער ניט דעם שלאָף פון מיין קינד,
 מיין קינדעלע שלאָפט שוין — מיין ליכטיקע טויב,
 אַ רעגנדל האַרבסטיקער, פיק ניט אין שויב.

א ו ו נ ט - מ א ל

אַך, איר טעפעלעך, מיינע קליינינקע
אַף בלויע פלעמעלעך — בול, בול, בול,
פאַר די קינדערלעך מיינע שיינינקע
נעם איך גרייטן דעם אָוונט-מאַל.

שפינאט, מערן און אַ קאַשקעלע
מאַנע גרייפעלעך — ניאַם, ניאַם, ניאַם,
מילך וואַרעמע פון אַ וואַקעלע
כליעפטשען קינדערלעך — כליאַם, כליאַם, כליאַם.

שפינאט, שפינאט, שרייט מיין מיידעלע,
אַזוי ווי „פאַפּאַי“, כוועל ווערן גרויס,
און פון קאַשקעלע און פון מערן
פלינקער נאָך פון „מיקי מויז“.

אַט, שוין אויפגעקאַכט דאָס טעפעלע,
עסן קינדער מיט פולן מויל,
און פאַרבייסן מיט אַן עפעלע
אַזש עס וואַסערט זיך דאָס מויל.

דרימל, קינד מיינס

דרימל, קינד מיינס, דרימל,
נאכט מיט אירע פליגלען
שפרייט אַ בלויען חלום.

שניי־פרינצעסן וואַרפט איצט
קרענץ מיט ווייסע בלימלעך.
דרימל, קינד מיינס, דרימל.

וועט פרימאַרגן קומען
מיט אַ פרייד אַ ווייסער,
וועלן קינדער לויפן
צו. דער זון אַנטקעגן,
און מע וועט זיך שליטלען
אַף די ווייסע וועגן.
דרימל, קינד מיינס, דרימל.

א מעשה מיט א ווינט, א ווינטעכע, א ווינטעלע און א קליין הינטעלע

ווינט, ווינטעכע און ווינטעלע
האָבן זיך באַקענט מיט אַ קליין הינטעלע, —
האָבן זיי געוואוינט אין אַ שטיינערנער הייל,
הערט זשע, קינדער, וואָס איך דערצייל.
צווישן אַ הויכן באַרג, און צווישן אַ גרינעם טאָל,
האַט די מעשה געטראָפֿן אַמאָל, אַמאָל. —

האַט ווינט געשטורעמט — וואוֹ-הוֹ-הו,
זינטעכע — וואָ-האַ-האַ
און ווינטעלע ווי-הי-הי.

אַ פנים האָט געהאַט ווינט —
שוואַרץ ווי טינט.
הויך און דין איז ער געווען,
העכער פונם העכסטן בוים
און גרעפער פון אַ פאָדים קוים.
געטראָגן האָט ער אַ ווינטיקע קאָפּאַטע,
מיט לאַנגע, שמאַלע פאַלעס
אַ שוואַרצע ווי די בלאַטע.

ווינטעכע-קיילעכדיק ווי א גרויסע פאָס,
האַט ליב געהאַט פון איטלעכן צו מאַכן שפּאַס,
האַט פאַרמאַגט אַ מויל אַזוי ברייט ווי אַ טויער
און אַ גרויסע בראַדעזוקע אָף איר לינקן אויער.
גראַב די באַקן, און קיילעכדיק די נאַז
האַט איר פנים אויסגעזען אַזוי ווי אַן אַרבוז.
געטראַגן האָט זי אַ קלייד מיט פאַלדן אַ סך
האַט זיך עס געכוואַליעט אַזוי ווי אַ טייך.

און ווינטעלע אַ פּיצל,
מיט פּיסלעך ווי אַ שפּין,
קאסאַקע די אויגעלעך
אַהער און אַהין,
גרויס איז דאָס קעפל
און פּלאַטשיק דאָס נעזל,
אַ העלדול אַ דינינקס
און גרין ווי אַ גרעזל.

איינמאַל האָט צו זיי אין הייל —
הערט זשע, קינדער, וואָס איך דערצייל —
פאַרבלאַנדזשעט אַ קליין הינטעלע.
ווייס-ציינדעלע, שוואַרץ-פּינטעלע,
אַזוי האָט געהייסן ס'הינטעלע.
אַ גוטן אַוונט דיר, ווינטעלע,
לאַז אַריין, כ'בין הונגעריק,
איך בין ווייס-ציינדעלע, שוואַרץ-פּינטעלע,
אַזוי האָט געזאָגט דאָס הינטעלע.

איז אַרויסגעלאָפֿן די ווינטעכע :
וואָ-האַ-האַ, וואָ-האַ-האַ,
וואו איז דיין מאַמע, די הינטעכע ?
האַט זי געפרעגט דאָס הינטעלע,
וואָס איז געשטאַנען לעבן ווינטעלע.
„גיט מיר אַ ביינדעלע,
וועל איך אַ קיי טאָן אָף מיין ציינדעלע,
וועל איך איך דעמאָלט דערציילן
ווי אַזוי איך בין געקומען
צו איך אין די היילן“.

וואו-הו-הו, וואו-הו-הו,
האַט זיך צעשפרייט דער ווינט ;
קיין איין ביינדעלע איז נישטאָ
אין הייל אַצינד.
האַו-האַו-האַו, האַו-האַו-האַו,
האַט זיך צעוויינט דאָס הינטעלע.
„עס וואַקסט אין טאָל באַ אודנו שטשאַוו“,
האַט באַרואיקט דאָס ווינטעלע.
ווען מ'איז הונגעריק עסט מען אַלין,
האַט געשריגן די ווינטעכע,
גיי אַהיים, גיי אַהיים,
צו דיין מאַמען, דער הינטעכע.

„צו מיין מאַמען דער הינטעכע
קאָן איך ניט גיין,
האַו-האַו, איך האָב מורא צו גיין אַליין“.

„כיוועל דיך נעמען אָף די הענט“,
 האָט געזאָגט די ווינטעכע,
 „און מירן דיך ברענגען אַהיים
 צו דיין מאַמען, דער הינטעכע“.
 האָט ווינט אָנגעטאָן זיין לאַנגע קאַפּאַטע,
 די ווינטיקע קאַפּאַטע, שוואַרץ ווי די בלאַטע.
 און ווינטעכע האָט צורעכט געמאַכט
 די פּאַלדן אָף איר קלייד
 און דאָס ווינטעלע, דאָס פּיצל,
 האָט זיך צוטאַנצט פון פּרייד.
 וואוּ-הוּ-הוּ, וואוּ-הוּ-הוּ,
 האָט געשטורעמט דער ווינט,
 איבער דעכער און ביימער מיר פליען אַצינד.
 וואוּ-הוּ-הוּ, וואוּ-הוּ-הוּ,
 איבער ביימער און דעכער
 אין אַזאַ פינצטערער נאַכט,
 ווער פון אונדז קאָן פליען העכער ?

אָף איין האַנט דאָס הינטעלע,
 אָף דער צווייטער דאָס ווינטעלע,
 גיכער נאָך פון ווינט, איז ווינטעכע געפּלויגן.
 ביז עס האָט איר אָנגעהויבן שווינדלען אין די אויגן,
 ביז דאָס פּיצל הינטל איז צו דער ערד געפּלויגן.
 צו דער ערד געפּלויגן מיט צוגעמאַכטע אויגן.

קינדער אינם שול-הויף האָבן עס געפונען —
 צוגעמאַכט די אויגן, ליכטיקע ווי זונען,
 ווינטיקע און ווינטעלע האָבן שטיל געטרויערט,
 ערגעץ האָט אומזיסט די הינטעכע געוואָיעט.

ר א ו ב ן

א.

ערגעץ אין אוקראינע
איז דאָ אַ שטעטלע אַזאַ,
ס'איז אַמאָל מיין היים געווען
מיטן נאָמען קאַ.

צוויי גאַסן, איינע אַ נייע,
צוויי שליאַכן, זאַמדיק ברייט.
אַ סאַסנע-וואַלד און אַלטער
מיט ווילד-געוויקס פאַרשפּרייט.

און מערסטנס איז מיט אידן
דאָס שטעטלע פאַרפולט ;
פאַראַן אַ באַד, צוויי שולן
און אַ וואַסער-מיל, וואָס מאַלט.

פון ווייטנס ליגן פעלדער,
ווי קעסטלדיק געוואַנט,
מיט שייערן פול תבואה,
מיט פויערים אָף לאַנד.

און פון די נאָענטע דערפער
פאַרן זיך ציוניף
פויערים אָף וועגענער —
אין מאַרק צום אויספאַרקויף.

ווער מיט ציבעלעס, קארטאָפּל,
ווער מיט עופות און מיט קרויט;
און כאַטש דער מאַרק איז יום־טובֿדיק,
דאָך אין שטעטל פּייפט די נויט.

און אָף איינער פון די גאַסן,
וואָס פירט צום ברייטן טייך,
מיט אַ גרויס געפעס־פּאַבריק
איז דאָס שטעטל רייך.

דאָס קליינע שטעטל אַרבעט —
דאָך די אַרעמקייט איז גרויס,
בלויז באַ דעם דירעקטאָר
איז רייך דאָס גאַנצע הויז.

איז ווינטערדיק דאָס שטעטל —
פאַרקאוועט ליגט אין שניי,
די שטיבעלעך פאַרטאַיעט,
ווי שוואַמען אונטער שניי.

קאַיאָר, ווען עס שילט זיך אויס
אַ פּראַסטיקער דער טאַג,
צעוויינט זיך די פּאַבריק
מיט אַ סירענע־קלאַג.

און עס ציט זיך דאָן אַ מחנה
ווי אַ לאַנגער שוואַרצער שטריק,
אָף דער זאַמדיק־ברייטער גאַס,
וואָס פירט צו דער פּאַבריק.

דער מאַרגן יאָגט אַוועק זיי,
ווי דער פּאַסטוך זיינע שאַף,
ביז אין שפּעטן אַוונט,
ביז אין זייער שלאָף.

און ווייטער אַ סירענע־רוף,
אַ פּייף פון דער פּאַבריק.
עס ציט אַהיים די מחנה —
אַהיים דער שוואַרצער שטריק.

זעצט מען זיך צו וועטשערע
פאַרהאַרעוועט און מיד,
טאַג־טעגלעך איז דאָס אייגענע,
דאָס אומעטיקע ליד.

האַדעוועט מען קינדערלעך
מיט אוגערקעס און ברויט,
חברן זיך קינדערלעך
ניט זעלטן מיט טויט.

און די וואָס פּלייבן לעבן —
מיט אויגן טעמפּ ווי ניס,
מיט בייכלעך ווי אַרבּוּזן
און מיט „קלינטשעוואַטע“ פּיס.

ב.

פון איינעם אַ קליין שטיבל,
ווי אַ שוועמל אונטער שניי,
האַט זיך דערהערט אַ ניי־געבוירן,
צאָפּלדיק געשריי.

אַ פּרייד אָף טאַטע־מאַמע,
אַ פּרייד אין קליינעם שטיבעלע —
דער ערשטלינג איז אַ יינגל
און הייסן וועט ער ראובלע

איז ראובלע געוואַקסן
ווי אַ יונגער גרינער שטאַם ;
עס האָט אין אים די אַרימקייט
צעגליט אַ העלן פּלאַם.

נישטאָ קיין וואַרעם מלבוש,
נישטאָ אין הויז קיין האַליץ.
דאָך וואַקסט זיך אונדזער ראובן
אי גרויס, אי שטאַרק, אי שטאַליץ.

עס לויבט אים שטאַרק דער רבי,
עס לויבט אים אויך דער לערער —
„ס'זועט אויסוואַקסן האָס יינגל
אַ גאון — און נאָך מערער!“

איז אויסגעוואַקסן ראובן
ווי אַ דעמב, מיט קודלעס האַר,
אויסגעפּוצט אין אַ רויט העמדל,
פאַרגאַרטלט מיט אַ שנור.

ניט איין מיידל פונם שטעטל
מיט איר יוגן מיידל-חן,
פלעגט אים שיקן זומער-בליקן
וויזנדיק די וויסע ציין.

זאָרן אָבער טאַטע־מאַמע —
„אונדזער ראובן — עך, ניט דאָס,
גאָר אַן אַנדערער, אַ פּרעמדער . . .
און אין האַרצן ברענט פאַרדראָס“.

אין זומערדיקע נעכט, אין שטילע,
אָף לבנהדיקן טייך,
האַט זיך ראובן שטיל געשיפלט
און געשיקט זיין גרוס צו אייך.

אין די ווינטער־נעכט, די לאַנגע,
זאָווערוכע ווייעט און דרייט,
פינקלען דימענטן אָף שויבן,
וויסער פּוך האַט אָנגעשנייט.

צוגערוקט דעם טיש צו הרובע
און דאָס גאַזע־לעמפל זשיפעט,
לערנט ראובן, זוכט אין ביכער,
און דער טיש העלפט מיט און סקריפעט.

ג.

אין דעם לויף פון פילע יאָרן —
נאָך אַ ברודער און פיר שוועסטער,
זענען זיי איצט מיילער אַכט,
ער, דער עלטסטער און דער גרעסטער.

ווי פון א זינקענדיקער שיף
אין א שטורעם-נאכט דער מאַסט,
אזוי בויגט זיך טאַטנס פלייצע,
בויגט זיך איין פון שווערער לאַסט.

„אַכט מיילער זענען מיר,
אַכט ווילן עסן,
אין א שוך און וואַרעם קלייד
מעגן מיר פאַרגעסן!“

„אויסגעכאַוועט אַ בענאַק“,
שטראַפּט אזוי דער טאַטע.
ענטפערט ראובן: „וואַרט נאָר, וואַרט,
כיוועל אייך מאַכן זאַטע!“

„כיוועל דערהייבן אייך פון נויט,
מאַכן אייך פאַר מענטשן,
וועלן שונאים שילטן מיד,
וועלן פריינט מיד בענטשן.“

ניט פאַרשטאַנען ראובנס רייד
האַבן טאַטע-מאַמע,
„וויי איז מיר, און ווינד איז מיר —
אזוי באַשערט מסתמא“.

איז דער טאַטע פול מיט שרעק —
„צרות וועט ער ברענגען,
סיועט אָף אינדזער הויז-געזינט
נאָך אַן אומגליק הענגען.“

„ס'איז כדאי געווען, מיין ווייב,
ס'ערשטע, אַ געראַטנס“,
שוועבן אַרום מאַמעס אויגן
שוואַרצע רינגען-שאַטנס.

אַלע נאַכט אַוועק פון הויז,
קומט נאָך האַלבער נאַכט אַריין.
טאַטע-מאַמע שרעקן זיך —
„ס'וואַקסט דער יונג אין קרויט אַריין“.

ד.

פון גרויס נייגיר האָט דער טאַטע
איינמאַל נאַכגעפּאָלגט זיין זון.
ראובן שפּאַנט מיט גרויסע טריט.
און דער טאַטע יאָגט אים אָן.

צוגעקומען איז ער, ראובן,
צו רב מענדעלע כלעפּטאָן
אין אַן איינגעהויקערט שטיבל —
וואָס האָט ראובן דאָ צו טאָן?

האָט זיך טאַטע שטיל פאַרגנבהט
באַ דעם פענצטער, אונטער פלויט,
קוקט אַריין דורך אַ שפּאַרוגע
און פון בושע ווערט אַזש רויט.

זעט ער, ס'איז געפּאַקט דער אַלקער,
פול מיט יינגלעך און מיט מיידלעך,
יינגלעך טראָגן רויטע העמדלעך,
שוואַרצע בליוזקעלעך די מיידלעך.

שטייט ער ווי א צוגעשמידטער —
איז דאָס אמת, צי אַ חלום,
ער זעט דאָ אַסתרקע דעם שוּחטס
און דעם רבס בן־יחיד — שלום.

ראובן אין דער מיט באַם טיש,
אַנגעשפּאַרט דעם קאַפּ אַף האַנט,
לייענט ער עפעס פון אַ בוך —
אַלע הערן אים געשפּאַנט.

און איינמאַל, אין אַ נאַכט אַזאָ,
אין אַ שטערנדיקער נאַכט,
אינם וואַלד דעם אוראַלטן
אונטער סאַסנעס אַכט,

האַבן בחורים און מיידלעך,
אַף באַשטימטן אַרט,
אויסגעקליבן ראובנען
פאַר זייער פירער דאַרט.

שטייט ראובן, גרויס און יונג און שטאַלץ,
מיט בליץ אין שוואַרצן אויג,
און שטייף מיט שנור פאַרגאַרטלט זיך
און גיט זיך אַ פאַרגויג —

„ברידער און שוועסטער פון אַרבעט און נויט
גענוג שוין געשקלאַפט פאַרן שטיקעלע ברויט . . .

טאָ לאַמיר דערקלערן אַ סטרייק, און שוין באַלד!“ —
און אַ הילך האָט געטאָן אַ „הוראַ“ איבערן וואַלד.

נאָר באַלד האָט זיך אַ גרילציקער פייף דערהערט
און עס האָבן זיך באַוויזן זשאַנדאַרן אָף פּערד.

איז יוגנט זיך צעלאָפּן מיט אויפגעקאַכטן בלוט
אין האַרצן זיך געשוואַוירן — נייט אַנצואווערן דעם מוט.

אַבער ראַובנען דעם רעדנער האָט פּאַליציי געפירט
אין קייטן איבערן שטעטל, האָט מען ראַובנען געפירט.

פאַרשפּאַרט האָט מען אין תּפּיסה
ראובנען דעם העלד.
ער האָט נאָך ניט באַוווּזן —
צעאַקערן זיין פעלד.

אַבער געשוואוירן האָט זיך יונגט
ניט אַנצואווערן דעם מוט.
און איינמאַל אין אַן ערשטן מאַי
האָט זיך געגאַסן בלוט.

געסטרייקט האָט איצט דאָס שטעטל,
און שטיל איז די פּאַבריק.
מע זעט מער ניט די מחנה
זיך ציען ווי אַ שטריק.

נאָר ווי סאַלדאַטן בראַווע
מיט רויטער פּאַן אין האַנט,
מיט „נידער“ אויסגעשרייען
פאַרמירט האָט מען אַ וואַנט.

מע האָט גערעדט, געשטרעמט
אַרום דירעקטאָרס הויף,
ביו פּלוצלונג האָט דערהערט זיך
אַ פּייף און אַ געלויף.

און באַלד האָבן „נאַגאַיקעס“
צעפּאַכעט, זיך צעברענט,
אַף פּנימער אַף יונגע,
אַף רוקנס און אַף הענט.

ס'האַט נאָר פאַרשטאַרקט דעם ווילן
און צוגעגעבן מוט,
געקעמפט האָט מיט עקשנות
די יוגנט פאַר איר בלוט.

אַף לאַנגע, שאַרפע וואַכן
האַט זיך דער סטרייק פאַרצויגן,
ביז זיגעריש און העלדיש
געפּינקלט האָבן אויגן.

„זאָל לעבן אונדזער ראובן!
זאָל לעבן אונדזער לערער!
מיר וועלן אים באַפרייען —
און אויסקעמפּן נאָך מערער!“

א י נ ה א ל ט

א י נ ה א ל ט :

7 זעגלען מיינע ווייסע

נאַכט פאַרציט אַ שלייף

- 11 רויטער טוי
- 12 פיין פון פאַרשמיסענע ברידער
- 13 רויט גליט די ערד
- 14 איך און דאָס גראַז
- 15 בלוטיקט זון אַף שפיץ פון שפיז
- 17 בלינדע שנאה
- 19 מיר האַרטנאַקיקע
- 20 טעג אונדזערע טרויערן
- 21 נאַכט פאַרציט אַ שלייף
- 23 אַ וואַרט אַזאַ
- 25 באַהאַלט זיך, כשופדיק פנים
- 26 דאָס ביז פון דעם מענטשן איז גרויס אַף דער ערד
- 27 פאַר וואָס דרעמלסטו, גאַט ?
- 28 דיין ווייסקייט באַרואיקט מיין בלוטיק געוויין
- 29 געפאַרן
- 31 ווינטן
- 32 גאַט דער איינציקער זעט און לאַכט
- 33 פאַפירעלע נישטיקס
- 35 נאַכט אַזאַ

36	-----	הונגער
37	-----	שוואַרצער אַנזאָג
38	-----	אמת וועט נאָך קומען
39	-----	שיקאַגע
41	-----	צו דער פרוי

בליט מיין בענקשאַפט

45	-----	שולדיק
46	-----	נאַענטקייט
47	-----	בליט מיין בענקשאַפט
48	-----	אַלע ריגלען אופגעשלאָסן
49	-----	איך בין דאָס פעלד
50	-----	בענקענדיקע שוואַמען
51	-----	דערווארטונג
52	-----	אויפבלי
53	-----	געבורט
54	-----	אין שפיטאל
55	-----	קינד מיינס
56	-----	אלע שפרייטן זיך ווי שטויב
58	-----	בא מיין קינדס בעטל
59	-----	א שטויבעלע בין איך
60	-----	לבנה — מיין שלאָף האָט צעפערטלט
61	-----	ניט דאָ, ניט הי

- 62 — — — — — אויפגעפלאמטער שייטער
- 63 — — — — — צו אַ דיכטער
- 64 — — — — — ירושה
- 65 — — — — — אנהויב פון סוף
- 66 — — — — — געביין פון מיינע עלטערן
- 67 — — — — — די זון אין שטילקייט קניט
- 68 — — — — — מאמע מיין
- 69 — — — — — צו קבורה
- 70 — — — — — שווארצע פליגל
- 71 — — — — — מיין טאָטנס בלוט אין מיר
- 72 — — — — — צום בוים
- 73 — — — — — עלנט מיינער
- 74 — — — — — אַ וואונדערבארע שעה
- 75 — — — — — צער פון יאָ און ניין
- 76 — — — — — ברוגז
- 77 — — — — — בריוו צו אַ חברטע

מיט גאַלדענע טריט איבער ערד

- 85 — — — — — קיל רינט דיין גאַלד
- 86 — — — — — אויפגעלויכטענע ערד
- 87 — — — — — טרויער אין לבנה ליכט
- 88 — — — — — אייביקע שפּיל
- 89 — — — — — מיט גאלדענע טריט איבער ערד

91	גרוסן פון דאָרף
92	לבנהלאָזע נעכט
94	אַף זאָמדיקער בעט
95	בענקשאַפט
96	איבער די אַקסלען פון אַקטאַבער
97	מיט דינע העלדזער צום בליציקן שווערד
98	אין וועג
100	שניי
101	צוויי נאַנטס
102	סוף זומער
104	אין לעצטן בלי

ברעקלעך זון

107	מיין ליכטיקע
108	פיצל
109	מאַמע און קינד
111	אין גאַרטן
113	ווי גוט
114	אָוונט מאָל
115	דרימל, קינד מיינס!
	אַ מעשה מיט אַ ווינט, אַ ווינטיכע, אַ ווינטעלע
116	און אַ קליין הינטעלע
120	ראַובן